

GRONINGER

COURANT.

ALGEMEEN

DAGBLAD

voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

Voorts wordt bij deze Courant verzonden Bijblad no. 2, inhoudende: *Verloop van de Handelingen van den Gemeenteraad van Groningen en der Staten Generaal.*

AANBESTEDING.

Op **MAANDAG** den 9ten Januarij 1855, des middags te 12 uur, zal, onder nadere goedkeuring, door den **COMMISSARIS DER KONING** in de Provincie Groningen, of, bij deszelfs afwezigheid, door een der **LEDEN** van de **GEDEPUTEERDE STATEN**, en in het bijzijn van den **HOOFD-INGENIEUR** van den **WATERSTAAT** in het 1ste District, aan het Lokaal van het Provinciaal Bestuur te Groningen, in het openbaar worden aanbesteed:

Het Herstellen en Onderhouden van de Lokalen en Meubelen van het Provinciaal Geregtshof en de Arrondissements-Rechtbank te Groningen, van af de goedkeuring der aanbesteding tot en met ultimo December 1855.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij enkele inschrijving.

Het Bestek, waarnaar de bovengemelde Aanbesteding zal plaats hebben, zal, boven en behalve aan het Lokaal van het Ministerie van Justitie en aan dat van het Gouvernement der Provincie Groningen, te Groningen, in de hand te krijgen zijn.

De kasteleins **UITHOFF**, **ESKHOFF**, **Wedw. de JONGE**, **Wedw. BONTKOR**, **TEN HAVE** en **SPINHOFF**, allen aan de Grootte Markt; bij de **Wedw. N. de MULDER**, in de Heerestraat; bij **J. A. HEIKENS**, in de Oosterstraat; voorts in het Blaauwe Paard; bij **VISSER**, in de Zon; bij de **wed. RASKER**, op den hoek van het Aemeland, en **BRUINS**, in de Slingerij, buiten de Aaport; te **Grijpskerk** in het Gemeentehuis; te **Winsum** bij de **Erven WISSEMMA**; te **Appingedam** bij den kastelein **EYERS**; te **Delfzijl** bij de kasteleins **HAZENHOF**, **VAN GOOR** en **S. J. de VRIES**; te **Winthoven** bij de **wed. F. H. WISSEMANN** en den kastelein **K. POLKERS**; te **Ten Boer** in het Gemeentehuis; te **Kaakhem** bij den kastelein **A. LINTHORST**; te **Nieuwe Schans** bij den kastelein **A. J. VERNIERS VAN DER LOEFF**; te **Zuidhorn** in het Gemeentehuis; te **Noordhorn** bij den kastelein **A. H. WIERINGA**, en te **Oude Pekela** bij den kastelein **J. de BORE**.

Zullende op den zevenden dag vóór de besteding de noodige aanvraag in loco worden gedaan, en voorts nadere informatie te becomen bij den Hoofd-Ingenieur **C. BRUNING** en den Ingenieur **A. L. de BRUIJN** Korps, beide te Groningen.

GRONINGEN, 3 Januarij 1855.
De Commissaris des Konings voornoemd:
I. A. VAN ROIJEN.

NOTIFICATIE.

De **GEDEPUTEERDE STATEN** der Provincie Groningen, gelezen hebbende een Missive van Heeren **GEDEPUTEERDE STATEN** der Provincie Drenthe, d.d. 18den dezer maand, no. 8, waarbij wordt te kennen gegeven, dat door hen onder de aanteekening eene **CIRCULAIRE** is verzonden aan de **GEDEPUTEERDE STATEN** der Provincie, houdende **HERINNERING** aan de vroeger gegevene **VOORSCHRIFTEN**, en te weten te nemen bij den **INVOER** van **RUNDVEE** uit andere Provinciën, ter voorkoming van het **OVERBRENGEN** der **BESMETELIJKE LONGZIEKTE**, en daarbij in overweging gevende, om daaraan binnen deze Provincie bekendheid te geven, opdat de Ingezetenen zich er voor wachten kunnen, dat het Vee, hetwelk zij voornemens zijn in Drenthe in te voeren, wegens gebrek aan voldoende Getuigschriften aan de Grenzen worde afgewezen.

Brengen bij deze ter kennis van het Publiek, dat volgens de in de Provincie Drenthe bestaande voorschriften, de runderen, welke uit andere Provinciën in Drenthe worden ingevoerd, bij den invoer moeten zijn gedekt en gedurende drie maanden getuigt moeten worden door een getuigschrift, voor ieder rund onafhankelijk af te geven door een erkenden **Rijks-Veearts** en door den **Burgemeester** der betrokken Gemeente voor deugdelijk en echt verklaard, inhoudende, behalve de vermelding van de soort, de kleur en den oorsprong van het Vee, verklaring van de stad, waarvan het afkomstig is, niet met de Longziekte besmet en alzoo gezond is, dat voorts de Gemeentebesturen in Drenthe nadrukkelijk zijn aangehouden te zorgen, dat deze voorschriften strikt worden opgevolgd, en dat ter gelegenheid van het houden van Vee-markten, door de Politie, steeds gewaakt worde, dat geen Rundvee van buiten de Provincie Drenthe worde ingevoerd, zonder gedekt te zijn door een Getuigschrift, afgegeven door eenen Veearts en voor deugdelijk verklaard door den Burgemeester der betrokkene Gemeente, zoo als hierboven is omschreven, en dat het Vee, in de Gemeente verblijvende, gedurende drie maanden met dit Getuigschrift blijve gedekt; dat wijders, indien het Vee bij den invoer door een dergelijk Getuigschrift, afgegeven door eenen Veearts uit de Provincie van waar het Vee wordt ingevoerd en voor deugdelijk verklaard door den Burgemeester der Gemeente van waar het afkomstig is, niet is gedekt, daarin niet kan voorzien worden door eene verklaring van eenen Veearts uit Drenthe, omdat deze laatste bij de visitatie bij den invoer niet in staat wordt gesteld te certificeren, dat de Stal of Weide, van waar het Vee afkomstig is, niet met de Longziekte is besmet, zoodat bij het ontbreken van zoodanig Getuigschrift, de invoer van Vee moet worden belet; wordende overzulk de belanghebbende Ingezetenen dezer Provincie, ter voorkoming van schade of ongelegenheid, **gewaarschuwd**, zich, wanneer zij Rundvee uit deze Provincie in Drenthe willen invoeren, steeds te voorzien van de bovenbedoelde, met nauwkeurigheid, overeenkomstig de hierbij opgegevene voorschriften, voor ieder stuk Vee afzonderlijk opgemaakte Getuigschriften, en te zorgen dat zij, die het Vee invoeren, deze Getuigschriften bij den invoer aan de grenzen der Provincie Drenthe bij de hand hebben.

Alzoo gedaan in het Provinciehuis te Groningen den 21sten December 1854.

De Gedeputeerde Staten voornoemd:

I. A. VAN ROIJEN.

Ter ordonnantie van dezelve:

ALBERDA.

VERPACHTING.

BURGEMESTER en **WETHOUDERS** der Gemeente Groningen, zij voornemens, door bunnen **GECOMMITTEERDE**, bij enkele inschrijving, te verpachten:

Het **VERLAATSGELD** van het **VERLAAT** te **Wiersehoek** en daarbij behoorende **BEHUIZING**, voor den tijd van drie jaren.

Het **VERLAATSGELD** van het **VERLAAT** te **Zuidhorn**, voor den tijd van één jaar.

Het **BRUG- of KLAGGELD** van de **OPHAALBRUG** over het Damsterdiep, te **Oosterhoogebrug**, Gemeente Noorddijk, voor één jaar.

Het aan de Gemeente Groningen toekomende **REGT** van **VISCHEN** in de na te melden Wateren, voor den tijd van één jaar, in 5 perceelen, als:

1) In het **FOXHOLSTERMEER**, in het Disp loopende door de **Wiersehoek**, tot aan de mond van het **Fuchholstermeer**, en in het **WINSCHOTERDIEP**, van het **Telheek** te **Fuchholsterboezem**, tot lange het **Fuchholsterboezem**.

2) In het **DRENTSCHE DIEP** van den mond bij het **Molen** heeft gestaan, en van den mond van het **Fuchholsterdiep** Zuidwaarts, tot zoo verre het **Regt** van de Gemeente Groningen zich uitstrekt.

3) In het **WINSCHOTERDIEP**, van den mond van het **Dreentse Diep**, tot den buitenden **Drijfboom** buiten het **Kleinpoortje**.

4) In de **DIEPEN** en **HAVENS** in de **Stad Groningen**, van den **binnen-Drijfboom** bij het **Kleinpoortje**, tot den

binnen-Drijfboom in den mond van de Noorderhaven, met de uitzonderingen, in de Voorwaarden van Verpachting vermeld.

5) In het **REITDIEP**, van den buiten-Drijfboom in den mond van de haven tot **Garnswaard**.

De Voorwaarden zullen van heden ter **SECRETARIJ** dezer Gemeente ter lezing liggen.

De op zegel geschreven **INSCHRIJVINGSBILJETTEN**, voor ieder perceel afzonderlijk in te dienen, en wat de **Vischerij** betreft met om-schrijving en vermelding van het nummer der perceelen waarvoor ingeschreven wordt, moeten overeenkomstig het bij de Voorwaarden bepaalde voor of uiterlijk op **DONDERDAG** den 11den Januarij 1855 aan het **RAAD-HUIS** worden bezorgd.

De opening der Biljetten en de provisionele toewijzing aan de hoogste inschrijvers, zal, onder nadere goedkeuring, in het openbaar plaats hebben op **VIJFDAG** den 12den Januarij 1855, des voormiddags te tien uur, in een der **VERTREKKEN** van het **RAAD-HUIS**.

Burgemeester en Wethouders: **J. SLOT.**

De Secretaris: **HORA SICCAMA.**

(Zie de Nieuwtijdingen in 't Rijnscheel.)

GRONINGEN, 9 Januarij.

Aan de heden avond door de Hollandsche post aangebrachte nieuwstijdingen ontleenen wij nog kort het volgende:

Er is weder te **Petersburg** een legerbericht ontvangen van prins **Mentzikhof**, gedagteekend den 30sten Dec. Tot dien dag was niets van eenig belang voor Sebastopol voorgevallen. Het vuur des vijands bleef zeer flauw en bragt aan de vesting slechts weinig schade toe.

Berigten uit de Krim van den 25sten Dec. over **Marseille** ontvangen melden, dat nieuwe uitvallen der Russen uit Sebastopol waren teruggeslagen. De batterijen voor Sebastopol zullen den 15den beginna te werken. De Engelschen waren op 400 ellen genaderd.

Volgens tijdingen uit **Konstantinopel** van den 28sten Dec., was aldaar eene zamenzwering onder de Italianen en Grieken ontdekt, welke ten doel had om de Engelschen en Franschen te vermoorden.

De minister van politie was afgezet. Een Engelsch transport met kledingsstukken was door een toeval den 26sten verbrand.

Te **Malta** werden toebereidselen gemaakt om 10,000 man te kunnen kaserner.

Het Kersfeest is te **Rome** met grooten luister gevierd in de **St. Pieterskerk**. De Paus heeft in persoon de dienst verricht. Dien dag waren er te **Rome** nog 120 a 130 kardinalen, aartsbisschoppen en bisschoppen aanwezig. Na den afloop der dienst heeft de kardinaal **Mattet**, onderdeken van het **H. Collegie**, namens zijne collegar dank betuigd bij gelegenheid van de jongste feesten. Daarmede maakte de redegereerde natuurlijk ook melding van het groote feest van den 8sten Dec. en uitte daarbij den wensch, dat de **H. Maagd**, voor de eer, die haar van wege de kerk was bewezen, de wereld met hars gunsten mogt overladen en haar den zoo noodigen en thans gebannen vrede teruggeven. De Paus gaf in zijn antwoord op deze toespraak te kennen, dat men voorzeker moet bidden om den vrede te verkrijgen, welke eene zoo groote weldaad is, maar dat men vooral van God moet afmeekken: hetgeen der wereld het nuttigst en der kerk het voordeligst is; dat hij hoopte, dat de **H. Maagd** uit den oorlog voortgevoerd voor de kerk zoude doen voortspuiten en dat men dikwijls oorlog gezien had, die den voortgang en de vrijmaking van de wet nog gunstiger waren dan de vrede zelf. Want, voegde de Paus er bij, zoude van die tijden van vrede de kerk niet met smart kunnen zeggen: *In pace amaritudo mea amarissima* (in den vrede is mijne bitterheid het bitterst). Deze woorden, zegt **P. Univers**, maakten een diepen indruk op al de omstanders.

Uit **Frankfort** wordt van den 8sten gemeld, dat de weigering van Pruisen op het voorstel van Oostenrijk tot mobilisatie van troepen, slechts tijdelijk is. **Beijeren**, **Saksen** en **Wurtemberg** zullen insgelijks weigeren; het besluit van **Hannover** is nog twijfelachtig. Men gelooft dat de staten van den 8den rang gunstiger voor het voorstel zijn gestemd.

In de op den 6den gehouden zitting der bondsvergadering te **Frankfort** is gehandeld over de herziening der militaire bondsconstitutie, waarvan de vijf eerste hoofdstukken zijn aangenomen. Dien ten gevolge zal nu de reeds zoo geruimen tijd vastgestelde vermeerdering van het effectief der contingenten van de bondsstaten met 1/6, te zamen 50,000 man, vermeerderd worden.

Te **Parijs** waren gisteren vredelievende geruchten in omloop.

Admiraal **Hamelin** was den vorigen dag te **Marseille** aangekomen.

Men verzekert dat onder de redenen, welke geleid hebben tot het terugroepen van prins **Napoleon** naar **Frankrijk**, ook behoort het gedurige verschil van gevoelen tusschen hem en den opperbevelhebber.

Naar luid van berigten uit **Lissabon**, was daar een decreet bekend geworden, waarbij al de slaven behoorende tot den staat, in de Portugesche bezittingen worden vrijverklaard; de slaven, die de eigendom van particulieren zijn, zullen opgeteekend worden, opdat men in de overzeesche bezittingen trapsgewijze tot hunne vrijverklaring gerake, gelijk reeds sedert langen tijd op de Azorische eilanden is geschied.

Ten gevolge van de uit **Wenen** ontvangen dépêche, betreffende **Rusland** bereidverklaring om te onderhandelen, zijn ook te **Londen** de Consols een p.c. geresen.

Het binnenlandsch nieuws bepaalt zich tot het volgende: **Z. M.** heeft den heer **mr. J. D. A. Luyben**, lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal, benoemd tot ridder met de ster der orde van de Eikenkroon, en zulks ter gelegenheid van zijn 25jarig lidmaatschap der Kamer.

De toezending der insignia van wege **Z. M.** vergeld van een' zeer vleijenden brief, waarin werd gezegd, dat bij deze onderscheiding waardig was, om het vertrouwen dat hem de natie in een zoo lang gerekt tijdperk schonk.

Met leedwezen verneemt men, dat **H. K. H. Prinses Frederik** sedert eenigen tijd ligtelijk ongesteld is, zoodat **H. K. H.** hare vertrekken houdt.

Het prov. geregtshof van **Zuid-Holland** heeft den 8sten **Cornelis Koning** schuldig verklaard aan vadermoord en veroordeeld tot de straf des doods.

(Ingezonden.)

In het maandelijksche biduur voor de zendingszaak, door prof. **FAHRAU** op den 8sten dezer in de **Pepergasthuis-kerk** gehouden, werd, naar verdienste, hulde gebracht aan de nagedachtenis van den man, die sedert Februarij 1851 de geldelijke belangen van het zendings-genootschap in deze stad, sedert 1839 ook voor den gedeelte van het platteland in deze provincie, met goedmoedigen ijver en nauwgezette trouw behartigd had. Wij spraken van den heer **JAN AUWEN JR.**, aan wiens waarde als taalkundige reeds door eene bevoegde hand van buiten **Groningen**, in de **Grøn. Coar.** van den 1sten Jan. j.l. een welverworven lof werd toegekend; maar die bok bijzonder in zijne betrekking tot het genootschap ter uitbreiding van het Christendom, vooral onder de Heidenen, niet mag vergeten worden. Werkzaamheden, als **AUWEN** zich voor het laatste gedurende eene reeks van ruim drieëntwintig jaren getroostte, behooren tot die, welke door weinigen worden opgemerkt, maar die juist daarom te meer verdienen, dankbaar erkend en aan de vergetelheid ontrukkt te worden. Het zijn telkens terugkeerende kleine bemoeijngingen en zorgen, die groote opletendheid vereischen, en veel

zijn, soms niet weinig inspanning kosten, daarbij gepaard met materiële teleurstellingen, hoedanige een met de zaak, die hit voorstaat, hartelijk ingenomen penningmeester meermalen ondervindt, als hij in zijne hoop op ondersteuning en medewerking zich bij hen bedrogen ziet, op wie hij voor de belangen zijner inrichting gerekend had. — Bij onzen **AUWEN** sproten zijne onvermoeide pogingen vóór de zendingszaak uit een levendig geloof en eene vurige liefde voort. Het heil, dat hij zelve in Christus genoot, wenschte hij zoo gaarne tot de verst verwijderde volken en landen te helpen brengen. En heeft men zich wel eens verbeeld, dat geestdrift voor deze aangelegenheid niet zonder zeker dweepen kan plaats grijpen, waaraan men helderheid van inzicht zou willen ontzeggen, wij mogen hier bijvoegen, dat **AUWEN** tot de helderst denkende leden der gemeente behoorde, dat hij vroeger, zooda men wel pleegt te zeggen, zijnen tijd ver vooruit was, en ook al later dagen nog steeds naar zuiverder licht en klaarder aanschouwing streefde, en zich in elke straat, die hij daartoe kon opvangen, innig verheugde. — Wij sluiten ons berigt, door hier te laten volgen het van zijne eigene hand betreffende de eerste werkzaamheden alhier in de zaak van het Nederlandsche Zendingsgenootschap gestelde, waaruit men zien kan, hoe juist en waar hij deze heilige aangelegenheid beschouwde, en hoe juist en schoon hij zich ook over den uiterloop van deze zaak uit liet spreken.

Na de sluiting van het genootschap te **Rotterdam** in den jare 1797 te hebben vermeld, gaat de nu ontlapene aldus voort:

» Omstreeks dezen tijd bevonden zich in de nabijheid van genoemde stad inwoners van **Groningen**, beziel met warmen ijver voor het goede en heilige. Daar hooren zij van hetgeen te **Rotterdam** geschiedde, en straks gevoelen zij zich opgewekt, om, huiswaarts gekeerd, daarvan te spreken, en tot deelneming aan te sporen. Maar deze en gene, ja, menigen die invloed had, opperde zwarigheden; het was iets nieuws en vreemds, de zaak kende men niet; er waren die vreesden, dat men hier het licht van den kandelaaar zou wegnemen, en zoo verplaatsten, dat men zich schuldig zoude maken door elders te werken aan de verwaarloozing van de belangen dergenen, die meer dadelijk aanspraak op dat werken hadden. Men zeide, dat er heidenen genoeg waren in de eigene stad, en men derhalve niet behoefde, ja, niet mocht gaan naar verlegene landen. Men sprak van eene nadeelige vermenging van onderscheidene kerkelijke gezindten. — Zoo scheen, eerst de goede zaak geheel te zullen mislukken. Maar, neen! Eenige edelen en braven bleven harer zich aantrekken. Zij wisten de misplaatste bezorgdheid van dezen te verdrijven, de traagheid van anderen te verwinnen, terwijl zij zich niet kreunden aan hetgeen dwazen en kwaadwilligen aanvoerden. Weinigen aanvankelijk, verzamelden zij zich, bij beurtwisseling aan hunne huizen, spraken over de zaak, die hun zoo na aan 't harte lag; maakten hunne vertrekken tot bidvertrekken. — Langzamerhand breidden zij hunne werkzaamheden uit en werven nieuwe leden aan. Bijzonder bejijnden zich de kundige en godvruchtige mannen: **MUNTINGHUS**, **ABRESCH**, **RUTGERS** en **CORSTIUS**, de beide eersten hooggeleerden in de Godgeleerdheid alhier, die beide laatsten predikanten bij de **Ned. Herv. gemeente**. — Prof. **MUNTINGHUS** bestuurde weldra eene meer openlijke samenkomst in de promotiezaal der Latijnsche scholen; de anderen volgden. De bijval begon algemeener te worden, zoodat men in den jare 1810 de voogden van het Geertruidse Gasthuis verzocht, de kerk, waarover zij het toezicht hebben, af te staan, voor de vergaderingen van het genootschap. Met de meeste bereidwilligheid stonden dezen dat verzoek toe; en het is van dien tijd, dat men, van den eersten Maandag in November 1810, de biduren in de dusgenaamde **Pepergasthuis-kerk** heeft gehouden.

Wij achten het niet onvoegzaam, den warmen vriend van het zendingsgenootschap in deze regelen nog tot ons publiek te laten spreken, nadat hij gestorven is. Misschen dragen ze nog iets bij, om iemand voor de zaak te winnen, die veel meer deelneming in de Gemeente des Heeren vinden moest, dan zij werkelijk ontmoet. Dat eene, dit najaar, door rondgezonden circulaire, bij velen, die geene leden des genootschaps zijn, aangewende poging bijna geheel mislukte, was de laatste droefheid, welke de **Pepergasthuis-kerk** ondervond. Boven alle aardse smart en teleurstelling verheven, smaakt hij thans ginder het loon, dat den trouwen dienaar des Heeren wacht, en is voorzeker tot eenen arbeid ingegaan, geveendigd aan zijne kracht, overeenstemmende met den lust en de vreugde zijns harten.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

AMSTERDAM, heden 9 Januarij.

Eene heden hier aangekomene dépêche bevestigt het reeds in ons bijvoegsel medegedeelde berigt, dat de verbondene mogerdheden het met **Rusland** overeen gekomen zijn omtrent de vier voorwaarden van vredesonderhandelingen.

EFERTENREURS.

Amsterdam, heden, 9 Januarij.

NEDERLAND	Werk. Schuld.....	à 2½ pCt.	60½.		
Dito	Dito	" 3	" 72½.		
Dito	Dito	" 4	" 91.		
OOSTENRIJK	Metallick.....	" 5	" 65½.		
Dito	Nieuwe Litt. B.....	" 5	" 75½.		
Dito	Dito 1854.....	" 5	" 75½.		
Dito	1851 en 1852.....	2½	" 33½.		
SPANJE	Onbep. St.....	" 1	" 19.		
Dito	Binnenl.....	" 3	" 33½.		
PORTUGAL	" 3	" 38½.		
RUSLAND	Obl. Hope 1798 en 1816.....	" 5	" 101½.		
Dito	Dito 1828 en 1829.....	" 5	" —		
Dito	bij Hope.....	" 4	" 75½.		
Wisselkoers	op Londen.....	2/m.....	f 11.65.		
Dito	zigt.....	- 11.75.		

LONDEN, heden, 9 Januarij. Consols 92½.

BESCHRIJVINGEN.

Binnengekomen te **Amsterdam** den 6 Jan., kapit. **Bette Jacobus**, van **Koningsbergen**; den 6den **Bakker Sagitta**, van **Savannah**. — Te **Texel** den 5 Jan., van **Ingen Maria Catharina** en van der **Wall Frouwke**, beide van **Londen**; **Alsema Eiberdina**, van **Newcastle**; den 6den **Beink Auler**, van **Batavia**, vertrokken den 20 Sept. — In het Vlie den 5 Jan., **Munnike Baudina**, van **Newcastle**. — Te **Helvoet** den 6 Jan., **Ydo Zeevaart**, van **Villanova**. — Te **Brouwershaven** den 4 Jan., **Lion Louisa** prinses der **Nederlanden**, en den 5den **Lange Caator**, beide van **Batavia** naar **Rotterdam**. — Te **Vlissingen** den 5 Jan., **Herderschoe Louisa Maria**, van **Caliso**. — Te **Montevideo** den 8 Nov., de **Werd Willem**, van **Rotterdam**. — Te **Kerck** vóór den 11 Dec., **Ringeling Nephthuis**, van **Konstantinopel**. — Te **Konstantinopel** den 16 Dec., **Potter Twee Korneeligen**, van **Kamtschad**; den 19den van der **Gaauw Sophie**, van **Amsterdam**; den 21sten **Smit Pieterus** **Hollandia**, van **Smirna**. — Te **Corfú** den 14 Nov., **Kramer Christina Margaretha**, v. **Amst.** — Bij **Wight** den 4 Jan., **Kayser Zeemeew**, van **Batavia** naar **Amsterdam**, alle wel aan boord. — Te **Cuxhaven** den 3 Jan., **Karoline Landman**, van **Porto naar Brake**, met verlies van anker en ketting; den 4den van der **Meer Cornelia Jacoba**, van **Hobros** naar **Schiedam**, en **Jonkhoff de Hoop**, van **Memel** n. **Schiedam**, beide met schade, en moeten lossen om te repareren; den 6den **Looze Catharina**, van **Texel**; **Keendragt**, van **Engeland**. — Te **Brackere** den 11 Dec., **Schuring Hillechiens**, van **Anisam** naar **Schiedam**. — Te **Bergen** den 21 Dec., **Hansen Fortuna**, van **Rotterdam**.

Binnengekomen te **Texel** den 7 Jan., kapit. **Kayser Zeemeew**, van **Passaroehing**. — Te **Helvoet** den 7 Jan., **Prins Heerenveen**, van **Messina**. — Te **Messina** den 7 Jan., **Noordwin Hendrik Gijbert**, van **Abbeville**. — Te **Porto** den 24 Dec., **Puister Industrie**, van **Newcastle**. — Te **Messina** den 24 Dec., de **Boer Elisa**, van **Livorno**.

Vertrokken van **Helvoet** den 6 Jan., kapit. **van Noordt Jonge Jacobus**, naar **Lissabon**; de **Goede Panama**, naar **Newcastle**. — Van **Brielle** den 6 Jan., van **Koulen Cornelia**, naar **Nantes**; **Pleper Johannes**, naar **Cardiff**; **Koster Koeter**, op avontuur. — Van **Maasuis** den 5 Jan., **Peteren Catharina**, op avontuur. — Van **Vlissingen** den 5 Jan., de **Vries Eliza Catharina**, naar **Hamburg**. — Van **Bordeaux** den 3 Jan., **Zegers Catharina**, naar **Rotterdam**; den 3den **Mits Verwachting**, naar **Amsterdam**. — Van **Hartlepool** den 3 Jan., de **Vries Eliza Catharina**, naar **Gibraltar**.

Vertrokken van **Texel** den 7 Jan., kapit. **Mulder Maurits**, naar **Kopenhagen**. — Van **Helvoet** den 7 Jan., **Strijbos Welkom**, naar **Falerino**; van **Vliet Courant**, naar **Livorno**; **Lauritsen Vrijhandel**.

Schapp Maria Johanna, Visser Diana, Hansen Maria en Zelfing... Maria Johanna, Visser Diana, Hansen Maria en Zelfing... Maria Johanna, Visser Diana, Hansen Maria en Zelfing...

THISTED, 31 Dec. De lading van het schip Klasina Elisabeth... THISTED, 31 Dec. De lading van het schip Klasina Elisabeth... THISTED, 31 Dec. De lading van het schip Klasina Elisabeth...

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Soud gepasseerd zijn... LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Soud gepasseerd zijn... LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Soud gepasseerd zijn...

SCHEEPVRACHTEN... MEMEL, 2 Jan. In de laatste 4 dagen van het afgelopen jaar... SCHEEPVRACHTEN... MEMEL, 2 Jan. In de laatste 4 dagen van het afgelopen jaar...

225de STAATSLOTERIJ. Prijzen van f 100 en daarboven... 225de STAATSLOTERIJ. Prijzen van f 100 en daarboven... 225de STAATSLOTERIJ. Prijzen van f 100 en daarboven...

HANDELSBERICHTEN. Prijs van het Grof Roggenbrood... HANDELSBERICHTEN. Prijs van het Grof Roggenbrood... HANDELSBERICHTEN. Prijs van het Grof Roggenbrood...

EFFECTENBEURS. Amsterdam, 8 Januari... NEDERL. Werk. Schuld 2 1/2 pCt. 59 1/2, 60 1/2, 60 1/2; Dito... EFFECTENBEURS. Amsterdam, 8 Januari... NEDERL. Werk. Schuld 2 1/2 pCt. 59 1/2, 60 1/2, 60 1/2; Dito...

Op de hoogte afkomende koersen van de buitenlandse beurzen... Op de hoogte afkomende koersen van de buitenlandse beurzen... Op de hoogte afkomende koersen van de buitenlandse beurzen...

BRAS, 1824 van 200 f 96 1/2; Bras. Onb. St. 15 1/2, 16; Venez. Onb. St. 2 1/2, 3; Bl. Gr. Coupons f 1 1/2; 5 pCt. Nieuwe Russen... BRAS, 1824 van 200 f 96 1/2; Bras. Onb. St. 15 1/2, 16; Venez. Onb. St. 2 1/2, 3; Bl. Gr. Coupons f 1 1/2; 5 pCt. Nieuwe Russen...

VOORRAAD VAN GRANKEN, ZADEN enz. op den 31 December 1854 op ondervermelde Plaatsen, in vergelijking met die van 1853 en 1852.

		AMSTERDAM en ZAANDAM.		ROTTERDAM.		DORDRECHT.		SCHIEDAM.		DELPHAVEN.	
		1852.	1853.	1854.	1852.	1853.	1854.	1852.	1853.	1854.	1852.
TARWE.....	Last.	10100	4964	7308	3142	1965	694	274	198	958	114
ROGGE.....	{ hard gedroogde	19129	8969	8090	4009	3455	213	300	122	43	3099
	{ ligt gedroogde en ongedroogde										
GERST.....	gedroogde	1112	624	780	149	92	64	23	27	43	245
	ongedroogde										
HAYER.....		87	82	159	12	25	15	118	48	42	666
BOEKWEIT.....		1191	1092	605	689	593	352	86	250	153	—
BOONEN	{ Paarde	22	—	18	2	100	27	26	71	45	—
	{ Daive	—	—	—	13	30	10	68	4	6	—
	{ Witte	—	—	—	28	24	6	—	3	4	—
	{ Bruine	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—
ERWTEN.....	{ Groene	150	—	298	67	13	53	—	20	—	—
	{ Witte	43	10	111	9	11	177	15	—	86	—
	{ Bruine	246	—	34	66	19	12	—	27	—	—
KOOZAAZ.....		230	3915	405	280	235	—	1578	617	127	—
LIJNZAAD.....		2305	3782	1275	230	235	—	1578	617	127	—
HENNENZAAD.....		—	—	116	—	—	—	—	—	—	—
MOSTERDZAAD.....		400	—	735	—	—	—	—	—	—	—
KANARIEZAAD.....		75	300	225	10	25	—	91	19	23	—
RAAPZAAD.....		9200	3600	400	—	—	—	—	—	—	—
LIJNZAAD.....		1950	1980	1850	—	—	—	—	—	—	—

Prijzen te Amsterdam en de Zaan, van:

	1848.		1849.		1850.	
	Hoogst.	Laagst.	Hoogst.	Laagst.	Hoogst.	Laagst.
RAAPOLIE.....	f 37½	f 32½	f 40½	f 37½	f 34	f 33
LIJNOLIE.....	- 30½	- 25	- 35	- 28½	- 36½	- 30

VOORRAAD VAN GRANKEN op den laatste December van 1850 tot 1854 voorhanden in BREMEN, met inbegrip van het opgeslagen in Brake, Bremerhaven, Elbe en Vegesack.

	1850.	1851.	1852.	1853.	1854.
TARWE.	1802	1050	1116	920	800
ROGGE.	1950	10525	6124	4485	4400
GERST.	111	80	179	185	140
HAYER.	407	125	162	340	230
BOONEN.	44	25	35	90	23
KOOZAAZ.	108	105	65	—	—

pCt. 18 1/2; Binnenk. 3 pCt. 33 1/2; Metall. 5 pCt. 64 1/2, Dito 2 1/2 pCt. 33 1/2.

TARWE.		VEEN.		GERST.		BOONEN.		ZADEN.	
Dude.	70 f / 14.00	68 f / 6.90	68 f / 6.90	68 f / 6.90	68 f / 6.90	68 f / 6.90	68 f / 6.90	68 f / 6.90	68 f / 6.90
N. Oml.	68 f / 10.89	68 f / 10.89	68 f / 10.89	68 f / 10.89	68 f / 10.89	68 f / 10.89	68 f / 10.89	68 f / 10.89	68 f / 10.89
Old.	70 f / 11.10	70 f / 11.10	70 f / 11.10	70 f / 11.10	70 f / 11.10	70 f / 11.10	70 f / 11.10	70 f / 11.10	70 f / 11.10
72	12.00	72	12.00	72	12.00	72	12.00	72	12.00
74	12.30	74	12.30	74	12.30	74	12.30	74	12.30

Op de lagere berichten van andere markten en ruimer aanbod was de gesteldheid aan onze graanmarkt zeer lusteloos. — Tarwe in de beste soorten 80 cents lager; afwijkende genoegzaam zonder koopers. — Rogge 65 ct. lager afgegeven. — Boekweit met geringen handel en alleen aan consumtie te plaatsen. — Gerst slap en 55 a 40 ct. lager verkocht. — Dikke Haver mede 20 cts. en Voerspoorten 25 ct. lager verkocht. — Boonen in een doen. — Koolzaad zonder handel. — Gort 50 ct. lager afgegeven.

ROTTERDAM, 8 Januari. Tarwe bij gerijven als voren verkocht, 130 f wib. Poels. f 490; 128 f b. dito f 470; 180 f Pommer f 445. — Inlandsche Rogge lager afgegeven, buiten. — Gerst slaauw en zonder handel; verkocht: 121 f n. Inl. f 208. — Gerst slaauw en zonder handel. — Boekweit prijshoudend, 119 f Oostvriessche f 232. — Nog verkocht van Rogge 120 f Pruis. f 300 bij partij.

Koolzaad dadelijk en op het voorjaar 1/2 p. v. l. hooger, najaar slaauw; Kromhorn 88 p. v. l.; op 9 vat in April 95 p. v. l. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk en op levering in den beginne williger, bleef op het laatst, vooral op levering van den 1sten Mei, zeer slaauw; op 6/w. f 53.50; Vlieg. f 52; Mei f 52.75 a f 50.75; Sept., Oct., Nov. en Dec. f 45.25 a f 45.50 a f 45. — Lijnolie dadelijk in een doen, op levering slaauw en zonder koopers; op 6/w. f 44.25; Vlieg. f 43. — Hennepolie op 6/w. f 48.25; Vlieg. f 47. — Raapkoeken f 83 a f 88. Lijnkoeken f 13 a f 16.

LONDEN, 5 Jan. Van vreemde Tarwe en Meel is gedurende deze week vrij veel aangevoerd, doch van ander graan slechts een matige hoeveelheid. De handel had heden weinig te beteekenen en de prijzen waren nominaal als Maandag.

Van den Saten. Tarwe 1 1/2, Rogge en Haver 1 sh. lager.

SCHIEDAM, 6 Jan. Montwijn f 21. — Jenever f 28.50. — Amst. prof. f 27.75.

BOTERMARKTEN. GRONINGEN, 9 Jan. De prijs der Boter was heden 1 ton f 18; 1/2 ton f 9. LEEUWARDEN, 5 Januari. De prijs der Boter was heden f 45.50. AMSTERDAM, 8 Jan. De marktnotering van Boter was heden als volgt: Vriesche f 46 a f 48; Kamper f 44 a f 46; Deventer f 38 a f 40; Zwolsche f 40 a f 44. LONDEN, 5 Jan. Van Boter werden aangevoerd: van Harlingen 3945 v., Rotterdam. 2221, Hamburg 401, Havre 418, Ostende 1304, Antw. 155 en Leer 828. Naar sijne kwal. vreemde is goede vraag, maar inf. soorten blijven verwaarloosd; sijne Vriesche 100 a 108 sh. bij matigen aanvoer, inf. 82 a 96 sh.; Holl. 86 a 90 sh.; Kamper en Zwolsche 94 a 98 sh.; Boesch 70 a 88 sh.; Groninger 84 a 86 sh.; Holsteinsche en Kiel 98 a 108 sh.; Fransche 80 a 82 sh.

VEEMARKTEN. GRONINGEN, 9 Januari. Rundvee niet ter markt; schapen en lammeren niet veel aan, prijzen als voren; varkens vrij wat aangevoerd en vlugge verkoop, dragtige van f 50 tot f 40, gaeste van f 10 tot f 26; gelagte varkens met goeden aanvoer, prijzen van f 52 tot f 56, ook nog van f 58 tot boven f 60 de 100 Ned. f met goeden verkoop.

LEEWARDEN, 5 Jan. De veemarkt was heden goed voorzien en de prijzen der koeijen, die meerendeels van goede kwaliteiten waren, hoog. Vette kalveren en vette varkens goed prijshoudend. Van schapen was de aanvoer gering, de kwaliteit slecht en de prijzen dien ten gevolge dalende.

AMSTERDAM, 3 Jan. Aangevoerd 101 kalveren werden verhandeld voor f 80, f 70, f 60; 137 varkens 54—56 ct. het Ned. f; 125 schapen f 22, f 24 en f 26.

LONDEN, 5 Jan. De veemarkt was tamelijk goed voorzien, maar de kooplust onbeduidend bij 2 p. lagere prijzen, geldende puik ossenvleesch 4 sh. 8 p. a 4 sh. 10 p.

ADVERTENTIEN.

ZEEMANSCOLLEGE DE GRONINGER EENDRACHT. ten Huize van de Wedw. BONTKOE, op DONDERDAG den 11den Januarij 1855, des avonds te zeven uur.

Namens de Directie: A. SWAAGMAN, Secretaris.

GEWONE OPENLIJKE VERGADERING van het DEPARTEMENT GRONINGEN der MAATSCHAPPIJ tot Nut van 't Algemeen, op WOENSDAG den 10den Januarij 1855, des avonds te zes uur, in het CONCERTHUIS in de Poelstraat. — REDEVEREERING door den Heer Prof. P. HOFSTEDEN, de GROOT. — BIJDRAGE door den Heer C. H. SCHNEIDER. Kaartjes voor Leden van andere Departementen, Dames en Vreemdelingen zijn te bekomen bij den Secretaris van het Bestuur, R. J. SCHIEBEEK, bij wien men zich mede ter verkrijging van het Lidmaatschap kan aanmelden, of voor het geheele jaar 1854/1855, of voor het halfjaar van den 1sten Januarij tot den 30sten Junij 1855, in welk tijdvak nog drie openlijke Vergaderingen worden gehouden.

Namens het Bestuur: R. J. SCHIEBEEK, Secretaris.

ALGEMEENE VERGADERING der VEREENIGING GELOOF WERKZAAM IN DE LIEFDE, te beginnen met de derde Afdeeling, DONDERDAG den 11den Januarij 1855, des namiddags te half zes uur, ten Huize van UITHOFF, Hôtel de zeven Provinciën, aan de Groote Markt te Groningen. Namens het Bestuur, J. J. P. VALETON.

Het BESTUUR DER VEREENIGING VOOR DIENSTBODEN te Groningen, verzoekt, in gevolge art. 9 der Statuten, alle LEDEN der Vereeniging, welke op de eene of andere BLOOTING voor hunne DIENSTBODEN aanspraak meenen te kunnen maken, zich daartoe schriftelijk bij een' der ondergeteekenden aan te melden vóór den 20sten Januarij e.k.

Vooris verzoekt genoemd Bestuur de Leden der Vereeniging te mogen herinneren aan den hun van wege hetzelfde geworden Brief van den 1sten September l.l., betreffende het wenschelijke eener afschaffing der vijfde week, aan welken wensch toch, bij de inkuring van nieuwe Dienstboden, hetgeen zeker hier en daar in dezen tijd plaats vindt, het beste kan worden voldaan.

J. HUIZINGA VAN DER WOUDE, een Vrouw, wonende aan het Kattendiep, tusschen den Oosterpoort en de Peperstraat, lett. D. no. 54, zullen bij voortdurend een' briefje, welke zich bij hen moegt aanmelden ter bekoming van DIENSTBODEN, dienstdoen, daartoe behulpzaam zijn, tegen betaling van 50 Cent. Het Bestuur heeft alle reden, over zijn gehouden toezigt op genoemde Besteders tevreden te zijn.

Het Bestuur voornoemd: Namens hetzelfde: W. GERHARDS, Voorz. W. C. A. ALBENDA VAN EKENSTEIN, Secret.

HUWELIJKS- en GEBOORTE- en STERFBERICHTEN.

Heden beviel zeer voorspoedig van eens welgeschapen DOCHTER MARIA SCHAANK, geliefde Echtgenoot van K. FUHR.

's GRAVENHAGE, 4 Januarij 1855. Algemeene kennisgeving.

Heden beviel zeer voorspoedig van eenen ZOON REIDERDINA SIEMELING, Echtgenoot van T. BEIJENGA, Fabrikant in Blanke en Verlatte Tin- en Blikgoederen, in de Brugstraat. GRONINGEN, 6 Januari 1855. Dienende tot algemeene kennisgeving.

Heden overleed, na een langdurig en smartelijk lijden, mijn liever Echtgenoot EGERT RENTERS HUISMAN, in leven Scheepskapitein, in den onderdom van 51 jaren, na eene genoegelijke echtvereeniging van 23 jaren, mij nalatende twee Kinderen en een' aangehuwd Zoon, die met mij dit smartelijk verlies betreuen. DELFT, 2 Januarij 1855. A. N. SMAAL, Wedw. HUISMAN.

Heden overleed mijn hartelijk geliefde Echtgenoot, de WelEerwaarde Zeergeleerde Heer REMKO ENGELS, Predikant dezer plaats, Praesid van het Klassikaal Bestuur van Winschoten, Ridder der Orde van den Nederl. Leeuw, in den gezegenden onderdom van 82 1/2 jaar; na eene hoogst gelukkige echtvereeniging van meer dan 64 jaren. Hij stierf vol blijde hoop in datzelfde geloof, dat hij met zooveel warmte en waar bijeen 59 jaren en tot zijn laatste levensjaar verhandeld. Zijn weduwe, wed. Engel, en schoonzoon en kleinzoon worden door mij en de overlevende van dien dierbare. NIEUWOLDA, 3 Januarij 1855. A. VAN DER TUUK, Wedw. ENGELS.

Heden namiddag te 4 uur overleed, in de Kerk der Harkstede, aan verval van krachten, onze Moeder MENNE ALBERTS MOOL, Weduwe van G. K. BOERMA, in den onderdom van ruim 85 jaren. Zij stierf, gelijk zij leefde, gerust en kalm, in hoop op de eeuwige zaligheid hier nasmale. MIDDELBERT, 4 Januarij 1855. M. N. BRUINMAN, G. K. BOERMA.

Heden overleed alhier mijn geliefde Echtgenoot, WILLEM KORTER, laatstelijk gepensioneerd Schipper der Nederlandsche Marine, met wien ik ruim 16 maanden in het huwelijk was vereenigd. GRONINGEN, 6 Januarij 1855. J. BAKKERLING, Wedw. W. KORTER.

Algemeene kennisgeving.

Een nieuw Werkje van Elise verschijnt op heden bij E. S. VAN NOOTEN, te Schoonhoven, en is alom op aanvraag te bekomen, getiteld:

EVANGELINE. HET VROUWELIJK LEVEN. In twee deeltjes, met een Sialgravure. Prijs f 2.40. — In fraaije roode of blaauwe bandjes, zeer geschikt als cadeau, f 4.— Van dezelfde Schrijfster zijn nog eenige Exemplaren voorhanden, in hetzelfde formaat, van I. HERMINE, 2 deeltjes, 2de druk. Prijs ingeslaaid f 3.90; gebonden in roode of blaauwe banden f 4.90. Van dit met een schone werk zijne reeds twee deelen.

II. HET VROUWELIJK LEVEN. 2 deeltjes, 1ste druk. Prijs ingeslaaid f 3.90; gebonden in roode of blaauwe bandjes f 4.90.

III. HET VROUWELIJK LEVEN. 2 deeltjes, 2de druk. Prijs ingeslaaid f 3.90; gebonden in roode of blaauwe bandjes f 4.90.

IV. HET VROUWELIJK LEVEN. 2 deeltjes, 2de druk. Prijs ingeslaaid f 3.90; gebonden in roode of blaauwe bandjes f 4.90.

V. HET VROUWELIJK LEVEN. 2 deeltjes, 2de druk. Prijs ingeslaaid f 3.90; gebonden in roode of blaauwe bandjes f 4.90.

VI. HET VROUWELIJK LEVEN. 2 deeltjes, 2de druk. Prijs ingeslaaid f 3.90; gebonden in roode of blaauwe bandjes f 4.90.

VII. HET VROUWELIJK LEVEN. 2 deeltjes, 2de druk. Prijs ingeslaaid f 3.90; gebonden in roode of blaauwe bandjes f 4.90.

VIII. HET VROUWELIJK LEVEN. 2 deeltjes, 2de druk. Prijs ingeslaaid f 3.90; gebonden in roode of blaauwe bandjes f 4.90.

IX. HET VROUWELIJK LEVEN. 2 deeltjes, 2de druk. Prijs ingeslaaid f 3.90; gebonden in roode of blaauwe bandjes f 4.90.

X. HET VROUWELIJK LEVEN. 2 deeltjes, 2de druk. Prijs ingeslaaid f 3.90; gebonden in roode of blaauwe bandjes f 4.90.

XI. HET VROUWELIJK LEVEN. 2 deeltjes, 2de druk. Prijs ingeslaaid f 3.90; gebonden in roode of blaauwe bandjes f 4.90.

XII. HET VROUWELIJK LEVEN. 2 deeltjes, 2de druk. Prijs ingeslaaid f 3.90; gebonden in roode of blaauwe bandjes f 4.90.

XIII. HET VROUWELIJK LEVEN. 2 deeltjes, 2de druk. Prijs ingeslaaid f 3.90; gebonden in roode of blaauwe bandjes f 4.90.

XIV. HET VROUWELIJK LEVEN. 2 deeltjes, 2de druk. Prijs ingeslaaid f 3.90; gebonden in roode of blaauwe bandjes f 4.90.

XV. HET VROUWELIJK LEVEN. 2 deeltjes, 2de druk. Prijs ingeslaaid f 3.90; gebonden in roode of blaauwe bandjes f 4.90.

XVI. HET VROUWELIJK LEVEN. 2 deeltjes, 2de druk. Prijs ingeslaaid f 3.90; gebonden in roode of blaauwe bandjes f 4.90.

XVII. HET VROUWELIJK LEVEN. 2 deeltjes, 2de druk. Prijs ingeslaaid f 3.90; gebonden in roode of blaauwe bandjes f 4.90.

XVIII. HET VROUWELIJK LEVEN. 2 deeltjes, 2de druk. Prijs ingeslaaid f 3.90; gebonden in roode of blaauwe bandjes f 4.90.

XIX. HET VROUWELIJK LEVEN. 2 deeltjes, 2de druk. Prijs ingeslaaid f 3.90; gebonden in roode of blaauwe bandjes f 4.90.

XX. HET VROUWELIJK LEVEN. 2 deeltjes, 2de druk. Prijs ingeslaaid f 3.90; gebonden in roode of blaauwe bandjes f 4.90.

XXI. HET VROUWELIJK LEVEN. 2 deeltjes, 2de druk. Prijs ingeslaaid f 3.90; gebonden in roode of blaauwe bandjes f 4.90.

NIEUWSTIJDSINGEN.

RUSLAND. — TURKIJE.

Schenen nog voor 8 dagen alle uitzigten op herstel van den zoo gewenschten vrede voor goed te zijn afgesloten, het nieuwe jaar is ontzeggenzeggelijk onder meer vredelevende voortteekenen begonnen. Reeds in het jongste manifest van den Keizer van Rusland gaf deze zijn afkeer te kennen van het verdere storten van menschenbloed, en zeide hij, geene vredesvoorwaarden te zullen versperpen, wanneer die verenigbaar waren met de waardigheid van zijn rijk en het geluk zijner onderdanen. Met die woorden schijnt het den Keizer werkelijk ernst geweest te zijn. Immers meldt de telegraaf uit Weenen van eergisteren, dat de Russische gezant, prins *Gortschakoff*, dien dag uit Petersburg de nieuwe instructie had ontvangen op de door hem dervwaarts opgezondene kopij van de uitlegging der vier waarborgpunten door de drie mogendheden, die het traktaat van den 2den December hebben geteekend; en dat *Rusland daarbij de waarborgpunten heeft aangenomen*. Hij heeft zich dus onderworpen aan de voorwaarden, door de geallieerden vastgesteld, en van nu af zullen alzoo de diplomatieke onderhandelingen over het herstel van den vrede weder een' aanvang nemen.

Doch welk een stap nader men nu is gekomen tot bereiking van dit doel, zoo zal men wel doen, zich te herinneren dat hierna de aan de tegenwoordige ontwikkelingen ten grondslag liggende brandstof niet uitgedoofd is. Er moeten nog zoovele punten des aanstoots uit den weg geruimd, nog zoo vele teedere kwestien geregeld worden, dat alleen een diep besef van haren Christenplicht de strijdvloerende mogendheden de vele zwarigheden in der mine zal kunnen doen beslissen. En bestaat nu dat ernstig voornemen? Mag men het vooronderstellen bij Engeland en Frankrijk, die tot nu toe althans met elkander wedijverden in blakenden ijver voor den oorlog? bij Rusland, waarvan men nog niet zeker is, of het niet zich thans ten vrede neigt alleen om later des te beter toegerust aan de gezamenlijke mogendheden het hoofd te kunnen bieden? Alleen de tijd kan hierop een antwoord geven.

In den nacht van den 30sten op den 31sten Dec., toen men alzo in Petersburg reeds bericht had bekomen van den stand der conferentie te Weenen, heeft maarschalk *Paskewitsch* eene dépêche van den Czaar bekomen, om onverwijld zich naar Petersburg te begeven. Hij heeft aan dien last dadelijk voldaan en zich zelfs den tijd niet gekund zijn' geneesheer en secretaris mede te nemen, die hem eerst op den dag zijn gevolgd. Men beschouwde de reis te Warchau van groot gewigt, en meende, dat de Czaar, alvorens over vrede of oorlog ook met Oostenrijk te beslissen, nog eerst met zijn' ouden, getrouwen vriend rijpelijk wilde raadplegen. De telegraaf heeft dan ook de gegrondheid dezer vooronderstelling bevestigd.

Gisteren is door den Pruisischen gezant, den heer *von Manteuffel* en den Russischen gezant prins *Gortschakoff* eene overeenkomst geteekend, waarbij Rusland aan Pruisen beoefent, Oostenrijk niet te zullen aantasten. Deze overeenkomst was daarom noodzakelijk, omdat Pruisen zich aan Oostenrijk verbonden had tot de mobilisatie van zijn leger, wanneer de vrede op den 1sten Jan. of een kort daarop volgende tijdstip niet verzekerd was; en Oostenrijk dan ook reeds bij eene missive van den 24sten Dec. daarop had aangedrongen, tegen door Pruisen is van de hand gewezen.

Terwijl de diplomatieke onderhandelingen dus in vollen gang zijn, staan in de Krim de legers nog altijd vijandelijk tegen elkander over. De laatste berichten loopden tot den 28ten. De Russen, die, onder aanvoering van generaal *Osten-Sacken*, met 45,000 man en 80 stukken geschut (zooals verhaald wordt) tegen Eupatoria waren opgerukt, hebben de bemagtiging der plaats te vergeefs beproefd.

Verder wordt nog gemeld, dat de Russen eene stelling hebben ingenomen bij de Alma, ten einde den aanval tegen Sebastopol aan de noordzijde te beletten; dat het korps van den generaal *Liprandi* nog bij Balaklava staat en dat het Russische Donauleger in de Krim is aangekomen.

De generaal *Canrobert* heeft eene dagorder uitgevaardigd, waarin hij zijnen dank betuigt aan het leger voor de aan den dag geleide volharding, en het uitzigt opent, dat bij beter weder en na de aankomst der versterkingen, de operatiën tegen Sebastopol onverwijld zullen hervat worden. Daar men stormladders in groote hoeveelheid liet vervaardigen, nam men aan, dat de geallieerden eerlang zouden storm loopen. Reeds werd de 28ste Dec. genoemd als de dag, waarop op nieuw de aanval zou worden ondernomen.

Het dagblad van Konstantinopel van den 24sten December meldt, dat de admiraal *Dundas* het bevel over de Engelse vloot aan den schout-bij-nacht *Lyons* had overgegeven en in de Turksche hoofdstad was aangekomen, van waar hij eerlang de terugreis naar Engeland zou aannemen. De admiraal *Hamelin* is in het bevel over de Fransche vloot vervangen door den vice-admiraal *Bruat*.

Hetzelfde blad spreekt voorts de geruchten tegen, dat het Turksche leger aan den Donau gebrek lijdt aan de dringendste behoeften, en zegt dat *Rizsa-pacha* al het mogelijke doet om het leger van alles te voorzien.

Den 23sten December l.l. was de bevolking der Turksche hoofdstad getuige van een tooneel zoo als, gelijk een berijger zegt, in Turkije en inzonderheid in het Turksche leger nog zelden of nooit gezien was. *Soliman-pacha* en *Halep-bey* ondergingen een gedeelte der straf waartoe zij door een' krijgstraad van Turksche militairen veroordeeld waren, omdat zij, bij den aanval der Russen op de positiën der geallieerden te Balaklava, aan hunne troepen het hazenpad gewezen hadden. Zij werden op een der openbare pleinen van Konstantinopel, na eene ernstige strafrede van den minister van oorlog aangehoord te hebben, van hunnen rang en onderscheidingsteekenen ontdaan, geboeid en voor zeven jaren naar den galeikerker gezonden. De talrijke menigte toeschouwers gaf door gejuich hare tevredenheid te kennen over deze straf-oefening, die, naar men hoopt, strekken zal om bij de officieren van het Turksche leger het besef van plicht en verantwoordelijkheid weder te verlevendigen.

Van eene goed onderrichte zijde wordt gemeld, dat van eene regstreekse of zijdelingsche poging der kabinetten van Parijs en Londen, om de middelstaten van Europa, België, Sardinië, Zwitserland, enz. over te halen tot deelneming aan den tegenwoordigen oorlog, *voorzijds* geen sprake is, en dat ook voor de toekomst, sedert het sluiten van het traktaat van den 2den Dec., van het verzoek aan deze staten om contingenten bij te dragen, zoude afgezien worden.

De doorgraving der landengte van Suez houdt de algemeene aandacht te Cairo gaande. Volgens de teekeningen van *Linant-bey* en *Mougel-bey*, die onlangs met de opnemingen van het terrein belast werden, zouden er zes jaren arbeids, 10,000 werklieden en eene uitgave van 160 miljoen frs. toe noodig zijn. Het kanaal zoude dan in eene rechte lijn van Suez naar Pelouse loopen en eene lengte hebben van ongeveer 25 mijlen; het meer Tensah, midden in de landengte gelegen, zoude tot binnenhaven dienen.

ITALIE.

Het Sardiniësche ministerie, zoo schrijft men uit Turin, wil afreden. De wet tot opheffing der kloosters zoude de aanleiding hietoe zijn; deze wet zoude echter daarom geenszins vervallen; de Paus moet eigenhandig brieven deswege aan den Koning en de Koningin van Sardinië geschreven hebben.

De Turijnsche bladen beweren, dat in geval de wet op de opheffing der kloosters werd aangenomen, het Sardiniësche koninkrijk in den ban zoude gedaan worden.

Uit een door het Sardiniësche gouvernement openbaar gemaakt document in verband met het aangeboden ontwerp van wet tot opheffing der kloosters en geestelijke instellingen, blijkt dat alleen in het vaste land van Sardinië, waar de bevolking nog geen vier en een half miljoen inwoners bedraagt, de eigenlijk gezegde geestelijkheid uit omstreeks vijftigduizend priesters bestaat; in Frankrijk tel men er veertigduizend voor meer dan dertig miljoen k.k. Katholijken. In Frankrijk is het episcopaat zamengesteld uit vijftien aartsbisschoppen en vijftienzestig bisschoppen, behalve de bisschop van Algiers en de drie bisschoppen der koloniën. In Piëmont zijn er meer dan dertienhonderd kanunniken, terwijl er in Frankrijk slechts zeshonderdzestig zijn.

De Piëmontsche geestelijkheid bezit goederen waarvan men de opbrengst berekent op 16 miljoen livres (een livre staat

gelijk met een franc), zoodat men de eigenlijke waarde op 500 miljoen kan stellen; dat is veel voor het land, doch weinig voor het groot aantal geestelijken, die daarvan hun deel moeten ontvangen. Immers zoo de opbrengst gelijk onder al de leden der geestelijkheid werd verdeeld, zou ieder een tractement van omstreeks 600 fr. ontvangen; doch men begrijpt dat zulks niet aldus is en niet kan zijn. Alleen de bisschoppen ontvangen bijna een miljoen livres, waarvan de verdeeling weder zeer ongelijk is; — de aartsbisschop van Verceil is de rijkste van alle Piëmontsche prelaten; hij heeft een inkomen van honderd zestienduizend livres.

Uit deze opgaven blijkt, dat de inkomsten der geestelijkheid veel te groot zijn in evenredigheid met de bevolking; te gering daarentegen voor het groote aantal geestelijken die daarvan moeten worden onderhouden, doch tevens ook dat eene verandering in dien staat van zaken, waartoe het door de regering ingediende ontwerp moet strekken, niet ten onregte aan velen noodzakelijk schijnt, hegeen ook het *Journal des Déb.* met de mededeeling dezer bijzonderheden schijnt te willen te kunnen geven.

SPANJE.

In de zitting der Cortès van den 29sten Dec. is besloten het onderzoek in de zaak der Koningin moeder op te dragen aan 'eene commissie van 14 leden. De commissie voor het budget heeft daarin aanzienlijke bezuinigingen voorgesteld. Men verzekert, dat de numism geprotesteerd heeft tegen de maatregelen, welke de geestelijkheid treffen, en men gelooft, dat bijzondere de regering bij haar voornemen volhardt, hij zijne reispassen zal vragen.

In de zitting van den 30sten is, — na eene redevoering van den nieuwen minister van financiën, *Sevillano*, over den financiële toestand van Spanje, waarin hij de noodzakelijkheid heeft aangegeven om de staatsinkomsten te verzekeren, zoo men een staatsbankroet wilde voorkomen, — art. 2 der wet aangenomen, waarbij bepaald wordt, dat als er na alle mogelijke besparingen, nog een deficit overblijft, dit door voldoende middelen zal worden gedekt. — Het 1ste art., waarbij de afschaffing is bepaald van de staatsbelasting op de levensmiddelen, was met eenparige stemmen aangenomen.

De nieuwe minister van financiën heeft in die zitting nog verklaard, dat indien binnen 8 dagen de financiële toestand niet was opgehelderd, ook hij zijn ontslag zou nemen. Hij heeft afstand gedaan van zijne bezoldiging als minister ten behoeve van de wapening en uitrusting der nationale militia van de hoofdstad.

Al hegeen tot nu toe verhaald is aangaande den arbeid der commissie voor de nieuwe constitutie is, naar men thans vernemen, voorbarig geweest. Slechts drie punten zijn zeker: 1) De proclamatie der nationale souvereiniteit; 2) de erkenning der Roomsche Katholieke godsdienst als de eenige staatsgodsdienst, en 3) de strafbaarheid van alle ambtenaren, die belastingen heffen, welke niet door de Cortès zijn goedgekeurd.

De Israëlieten hebben aan de Cortès een verzoek gericht om in Spanje te mogen terugkeeren en hunne godsdienst uit te oefenen. Dit adres is naar de commissie voor de constitutie verzonden.

Men wil, dat op de Fransche grenzen groote beweging onder de Montemolinisten heerscht; alleen gebrek aan geld zou hen verhinderen reeds eenige ernstige onderneming te beproeven.

DUITSCHLAND.

De Pruisische Tweede Kamer heeft tot haren president benoemd graaf *Schuevin* en tot vice-presidenten de heeren *Reichensperger* en *Edman Holweg*.

Te Keulen is onlangs eene paardenslagterij opgericht, die zoo veel debiet heeft, dat zij nauwelijks in staat is aan de aanvragen der arbeiders-familien te voldoen, zoodat dan ook de prijs reeds eenige penningen het pond geklommen is.

Men zegt dat de 14de en 15de Oostenrijksche legerkorpsen elk vier batterijen van acht stukken verkrijgen zullen, waarbij men zich van schietkatoen in stede van buskruid bedienen zal, ten gevolge van de gunstige gunstigenissen, door de hoogste militaire autoriteiten wegens de met schietkatoen genomen proeven afgelegd.

ZWITSERLAND.

Te Genève hebben zich reeds vele jongelieden voor het Engelse legioen laten aanwerven. Te Lucern en Freiburg wordt voor den Kerkelijken Staat geworven, die twee nieuwe regementen op de been wil brengen, ter vervanging van de Fransche regementen, die Rome verlaten zullen, om zich naar de Krim te begeven.

DENEMARKE.

De Deensche diplomatieke agenten bij de verschillende Europese hoven zijn dezer dagen uigenoedig geworden, aan die hoven kenbaar te maken het besluit van het nieuwe Deensche kabinet, om in alle opzichten streng vast te houden aan het beginsel van strikte onzijdigheid tusschen de oorlogvoerende partijen, in geval de Oostzee wederom het tooneel van den krijg mogt worden.

GROOT-BRITANNJE.

LONDEN, 5 Januarij.

De *Times* zegt, dat de klagen over de desorganisatie der Engelse expedite naar de Krim iets gebaat hebben; dat de generaal *Jones*, die zich bij de inneming van Bomarsund onderscheiden heeft, met ruime volmacht van het Britsche gouvernement naar Konstantinopel gaat om over de hospitalen, de transporten, den toevoer van levensmiddelen aan het leger enz., behoorlijk toezigt te houden; en dat de zamestelling van den grooten staf in de Krim zal worden verbeterd door toevoeging van eenige officieren van de genie en mannen van wezenlijke kunde in hun vak.

De *Times* herhaalt zijne aanvallen tegen lord *Raglan*. Krachtiger dan ooit eischt dat blad de vervanging van dien opperbevelhebber in de Krim. Het verlangt ook de instelling eener geregelde dienst van vervoermiddelen tusschen de haven van Balaklava en het kamp van lord *Raglan*, om den troepen spoediger levensmiddelen en andere behoeften te verschaffen.

Volgens een rapport van de admiraliteit, zijn thans 246 oorlogschepen in dienst, waarvan 142 met stoomvermogen.

Bijna dagelijks vergadert de ministerraad, en men verzekert dat het voortbestaan van het kabinet het hoofdonderwerp der beraadslagingen uitmaakt. Tusschen de leden daarvan moet althans groot verschil van zienswijze over punten van het hoogste belang bestaan, onder anderen over de vraag of men door middel eener geldleening of wel door de invoering van nieuwe belastingen zich de verdere noodige gelden tot voortzetting van den oorlog verschaffen zal.

De volgende geschiedkundige herinneringen, met betrekking tot het in dienst nemen en bezolligen van vreemde troepen in Engeland, zijn in deze dagen niet onbelangrijk. *Willem III* was de eerste die dezen maatregel invoerde. Deze Koning bragt, behalve dat vroeger eenige weinig vreemde partijgangers van *Cromwell* in het land waren gekomen, een korps Hollandsche hulptroepen in Engeland, die in 1745 gebezigd werden om Engeland te verdedigen tegen den inval der clans van de Schotsche hergbewoners onder *Karel Eduard*. In 1755 werden aan Raadland en den keurvorst van Hessen-Kassel subsidien verstrekt. Toen in 1756 het land met een' inval werd bedreigd, verkreeg *Fox* van het Parlement magtiging om 11 bataljons Hannoveraansche en Hessische troepen in het land te brengen. *Pitt*, die den maatregel had bestreden, was genoodzaakt, gedurende den oorlog met Amerika er insgelijks zijne toevlugt toe te nemen. In 1724 had Engeland 5000 man vreemde troepen in dienst, 10,000 in 1804 en 16,000 in 1806. Doch op dat tijdstip, toen de bevolking van Groot-Brittannië nog niet de helft van het tegenwoordig cijfer bedroeg, had deze staat een aanzienlijk leger onder de wapenen. Thans, nu volgens de jongste telling, het vereenigd koninkrijk eene mannelijke bevolking telt van 4,801,000 personen van 15 tot 45 jaren, waarvan allen een tiende een contingent van 480,100 man zou bedragen, blijven er nauwelijks in Engeland 60,000 man over om bij de reeds uitgezonden 53,000 in de Krim te voegen. De hertog van *Newcastle* en graaf *Aberdeen* zelve hebben het verklaard. Wat wordt er bij dit resultaat van het beroemde gezegde van den grooten lord *Chatham*, die, van zijne landgenooten sprekende, uitriep: „Mylords! de manschappen zullen niet ontbreken om eene goede zaak te verdedigen!”

Nien vernemen thans, dat de photograaf, die voor eenigen tijd door de regering werd uitgezonden om de vestingwerken van Sebastopol op te nemen, met zijne beide helpers in den gewelddigen storm van den 14den Nov. met het schip, waarop zij zich bevonden, is vergaan; ook de duikertooel en het daarbij behoorende personeel, bestemd om de zonken Russische schepen aan den ingang der haven weg te ruimen, moeten in dien storm zijn verongelukt.

— Sedert eenige maanden, zegt de *Standard*, is een groot aantal kinderen van het vrouwelijk geslacht bij den burgerlijken stand aangegeven onder den voornaam *Alma*.

FRANKRIJK.

PARIS, 5 Januarij.

De Keizer heeft heden op het paleis der Tuilerien de zitting van den staatsraad gepreseed. De beraadslagingen liepen over het ontwerp van wet nopens het instellen eener dotatie van het leger, nopens de remplacering en betreffende de militaire pensioenen. Het ging in deze zitting zeer levendig toe. De Keizer blijft staan op eene geheele afschaffing der tegenwoordige remplacering door particulieren, terwijl de staatsraad de tegenwoordige wijze slechts gedeeltelijk wil wijzigen en opheffen. Men heeft zich veroorloofd meer tegen te spreken dan gewoonlijk, maar bijna met geen beter gevolg, daar de Keizer aan een eenmaal opgevat denkbeeld pleegt vast te houden. Daarom gelooft men ook, dat het nog eenmaal tot de overname van al de spoorwegen door den staat zal komen, hoewel de Keizer tot nu toe door de eenstemmige oppositie van zijnen raad dit lievelingsplan heeft moeten laten varen.

De *Monteur* deelt mede, dat de Keizer, door de geneesheeren onderdrukt van den staat der gezondheid van prins *Napoleon*, hem het bevel heeft toegezonden naar Frankrijk terug te keeren.

Men telt thans reeds een getal van bijna 20,000 inschrijvingen voor de nieuwe leening.

Met de stoomboot *Amsterdam*, die Konstantinopel den 21sten December verlaten had, zijn lord *Cardigan* en de hertog *de Montebello*, alsmede de officieren van het gestrande schip *Henri IV* te Marseille aangekomen.

De *Monteur* meldt, dat baron *de Bourqueney*, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van Frankrijk bij het hof van Oostenrijk, in last heeft gekregen aan Z. M. Keizer *Frans Jozef* de onderscheidingsteekenen van het legioen van eer (grootkruis) te overhandigen.

De heer *Frossard*, predikant bij de Protestantsche gemeente van Bagnères de Bigorre (in het zuidwesten van Frankrijk) heeft zich op last van het Fransche gouvernement naar het Oosten begeven, om aldaar de noodige beschikkingen te maken ter voorziening in de godsdienstige behoeften der Protestanten die in het Fransche leger dienen.

NEDERLAND.

's GRAVENHAGE, 7 Januarij.

De minister van financiën heeft doen bekend maken, dat eene nieuwe overeenkomst is gesloten met Engeland over het verzenden van gedrukte stukken, couranten, prijs-couranten enz., mits gezegd, onder kruisband, tegen betaling van 5 cts. frankengelden, voor elk vel druks; tijdschriften en periodieke werken worden tot aan de grenzen gefrankeerd met 2½ ct. per vel, de ontvangers betalen alsdan de overige 2½ cts. Alle andere drukwerken worden aan het briefpost naar het gewigt onderworpen.

Z. M. heeft in zijne dienst benoemd drie vuur- en wapenwerkers, die eene bijzondere, donkerblauwe montering, met lichtblauw uitgemonteerd, dragen. Dezer dagen zijn uit Frankrijk eenige kisten met werktuigen tot het vervaardigen van vuurwerken aan het Koninklijk paleis aangekomen.

In de zitting van het prov. gerechtshof van Z.-Holland van eergisteren, onder voorzitterschap van den heer mr. *J. A. Philippe*, is behandeld de zaak van *Cornelis Koning*, oud 27 jaren, beschuldigd van op den 23sten Oct. 1854 onder de gemeente Loosduinen aan zijnen weittigen vader *A. Koning*, moedwillig met een mes eene wonde in de linkerborst te hebben toegebracht, waaraan de verwonde kort daarna is overleden, en alzoo van vadermoord. Er werden acht getuigen in deze zaak gehoord, benevens zes getuigen op verzoek van den beschuldigde. In den loop van dit getuigenverhoor heeft de voorzitter van het hof doen uitkomen, dat men hier weder een alledroevigst voorbeeld had van de gevolgen van het misbruik van sterken drank, waardoor men van het ene tot het andere kwaad gebragt wordt. Het openbaar ministerie werd in deze waargenomen door den adv.-gen. den heer *Gefken*, die in treffende woorden het verschrikkelijke der misdaad van vadermoord in het licht stelde. Hij requireerde de schuldigverklaring van den beschuldigde aan de hem ten laste gelegde misdaad en zijne veroordeeling tot de straffe des doods. De heer mr. *Weenink* trad als verdediger van den beschuldigde op. Nadat de beschuldigde zich aan de goedertierenheid van het hof had aangebevolen, is de uitspraak in deze zaak bepaald op aanst. Maandag, des middags 2 uur.

Het is ons aangenaam te kunnen berichten, dat in de vorige maand te 's Hage eene welbeklante sijterij werd opgebroken, omdat de weduwe, die deze zaak dreef, tot volle overtuiging gekomen was, dat dergelijke nering niet meer met eere kan worden aangehouden, nadat eenmaal het geweten wakker geworden was en dat al de ellende, die ook door hare sijterij over zoovele ongelukkigen uitgestort werd, haar in het hart greefde; zij gevoelde dat zij ook hare kinderen, voor haar gelukkig tot hietoe bewaard, niet langer aan al de verleiding van den drank dagelijks mogt blootstellen; zij besloot dus, niet zonder opoffering van geldelijk voordeel, want er waren jaren dat hare sijterij tot 3 à 4 duizend gulden omzette, deze affaire van de hand te doen en den handel van droogerijen en verwaren, gelijktijdig daarbij gedreven, daarentegen langzamerhand uit te breiden.

Van regeringswege wordt medegedeeld, dat, volgens de met de laatste mail ontvangene berichten van het eiland Curaçao, de gele koorts daar steeds afnemende was. Sedert den 18den Nov. waren er slechts 2 lijdens aan die ziekte (scheepelingen van 's Rijks oorlogsschepen) in het militaire hospitaal bezweken, en had het garnizoen geen verlies geleden. Men koesterde de hoop, dat de ziekte spoedig geheel verdwijnen zou.

AMSTERDAM, 7 Januarij.

Bij de jongste stormen hebben de duinen langs de kusten van Zuid-Holland op onderscheidene plaatsen aanmerkelijk geleden en zijn zij belangrijk afgenomen. Inzonderheid is zulks het geval aan den Hoek van Holland, alwaar de toestand van deze natuurlijke zeeveringen inderdaad zorgelijk wordt.

Naar wij vernemen, heeft de keizerlijke commissie voor de wereld-tentoonstelling te Parijs, op herhaald verzoek van de hoofdcommissie voor de belangen der Nederlandsche nijverheid bij die tentoonstelling, de aanvankelijk toegestane ruimte voor Nederland met 150 vierkante mètres vergroot; zoodat thans aan de Nederlandsche nijverheid in het paleis der tentoonstelling 750 vierkante mètres zijn toegestaan.

HAARLEM, 5 Januarij.

Wij vernemen, dat jhr. *M. Salvador* en *S. Fongers* den 1sten dezer ter griffie van de arr.-regtbank alhier in hooger beroep zijn gekomen van het den 21sten December j.l. in hunne zaak uitgesproken vonnis.

LEIDEN, 6 Januarij.

De faculteit der wis- en natuurkunde aan deze hoogeschool heeft met de gouden medailles bekroond eene bij haar ingezonden prijsverhandeling, op de vraag uit het vak der sterrekunde van den heer *E. van der Ven*, student bij de genoemde faculteit, en eene uit het vak der kruidkunde, ingezonden door den heer *W. F. R. Swinger*, kandidaat in de wis- en natuurkunde alhier.

MIDDELBURG, 4 Januarij.

Heden werd voor de arrond.-regtbank alhier behandeld de zaak van het dagblad *de Ekster*, beklagd van later, ter zaak dat in het nummer van den 4den Oct. j.l. van dat dagblad was gezegd, dat de ministers in de troonrede hadden gelogen als *tandentekers*. Het openbaar ministerie requireerde de schuldigverklaring, althans aan *belediging*, en in dat geval de toepassing van art. 322 C. P. De verdediging werd voorgedragen door den heer mr. *A. F. Sijffé*. Heden over acht dagen uitspraak.

's HERTOGENBOSCH, 4 Januarij.

Eene der afschuwelijkste, doch gelukkig eene der zeldzaamste misdaden werd eenige dagen geleden in de gemeente Borgerhout, bij Antwerpen, gepleegd. *Jacobus de Groot*, uit de gemeente Besoijen, arrondissement 's Hertogenbosch, vijftientwintig jaren oud en nog geen jaar gehuwd, poogde zijne webtige vrouw met phosphorus te vergifigen. Naar het schijnt, en algemeen verhaald wordt, zou hij eene oude vrouw alleen om haar geld getrouwd hebben, en wilde hij zich nu van haar ontdoen, ten einde met eene jonge en schoone op nieuw in den echt te kunnen treden. Dit althans wordt voor de eenige aanleidende oorzaak gehouden. Om welke redenen hij zich met zijne vrouw naar Borgerhout had begeven, is vooralsnog onbekend. Opmerkenswaardig is het, dat deze misdaad, in België gepleegd, te 's Her-

toegenoesch zal behandeld worden en zulks krachtens art. 9 van het wetboek van strafveroordeeling.

GRONINGEN, 9 Januarij.

Door een aantal leden der Nederl. Hervormde gemeente alhier is aan dr. L. S. P. MEIJBOOM te Amsterdam toegezonden een zilveren schenkbord met toepasselijke inscriptie, tot een aandenken aan zijne betrekking als herder en leeraar dezer gemeente. Gisteren liep hier het gerucht, dat de MEIJBOOM ernstig ongesteld was. Wij kunnen tot geruststelling van zijne talrijke vrienden en verëerders mededeelen, dat volgens een gisteren avond hier per telegraaf ontvangen bericht die ongesteldheid genoegzaam geweken was en dat de waardige man er reeds weder aan dacht voor de gemeente op te treden.

Zondag 11. zijn bij de Waalsche gemeente alhier de nieuw gezangen voor het eerst gezongen. — Mogten dezelve de stichting bij de openbare godsdienst oefeningen verhoogen, waartoe ze en wat inhoud en wat melodie betreft, alleziens dienstbaar schijnen te zijn.

De heer mr. DE B. M. is heden in hooger beroep gekomen van het tegen hem uitgesproken vonnis.

Bij beschikking van de arrondissements-regtbank te Appingedam, genomen op het daartoe strekkend requisitoir van den heer officier van justitie, is verstaan, dat het aan onderscheidene personen te Delfzijl te laste gelegde bij de stranding van het schip de *Onderneming*, kapit. HEIDA, noch misdaad, noch wanbedrijf, noch overtreding oplevert.

Dien ten gevolge is de onmiddellijke invrijheidstelling bevoelen en zijn al de daarin betrokken personen, voor zooverre zij zich in hechtenis bevonden, heden morgen weder op vrije voeten gesteld.

De eenvoudige mededeeling van den uitslag van het regterlijk onderzoek is voldoende om de geheel onware geruchten te logenstraffen, welke in der tijd over deze zaak onder het publiek zijn verspreid.

Als een bewijs dat de burgemeesters in deze provincie ingenomen zijn met de tournées van de rijksveldwachters, kan dienen, dat de burgemeester van Haren, op Nieuwjaarsdag, bij gelegenheid dat B. K. RIJZENKAMP in de betrekking er zijne diensten verrichtte, hem uit erkentelijkheid de som van f 12 ter hand heeft gesteld.

Naar men verneemt, is ten gevolge een verzoekschrift van D. S. M., veldwachter der gemeente E., en J. E., secretaris der gemeente, hunne gevangenisstraf van drie jaren en eene geldboete van honderd gulden, waarin ieder hunner bij vonnis dezer regtbank, d.d. 2den November 11. was veroordeeld, (ter zake de eerste van omkoopning, door als veldwachter, ten gevolge van geschenken, zich onthouden te hebben van te doen wat zijn pligt medebrengt te doen, en de tweede van medeplichtigheid daaraan, door des bewust den dader behulpzaam te zijn geweest in de bedrijven, die dienden om die omkoopning voor te bereiden en te voltooien,) bij besluit van Z. Maj. den Koning verminderd, de gevangenisstraf tot op twee jaren en de geldboete tot op de helft, — en zijn zij bereids in de gevangenis opgenomen.

Volgens eene mededeeling van Zijner Majesteits zaakgelastigde te Konstantinopel, schijnen daar ter stede gedurig oneenigheden te ontstaan tusschen de Nederlandsche scheepskapiteins en hunne bevrachters over hetgeen in de chartepartij nopens de ligdagen en het lossen is vastgesteld.

Van de daartoe betrekkelijke pro memorie, die tevens een voorstel bevat hoedanig de charte-partijen voortaan zouden dienen te zijn ingericht, zijn van regeringswege afschriften gezonden aan Zijner Majesteits commissarissen in Zuid- en Noordholland, Zeeland, Friesland, Overijssel en Groningen, met uitnodiging, om door tusschenkomst der belanghebbende kamers van koophandel en fabrieken, de aandacht van den handel daarop te vestigen.

Met den 1sten Januarij van dit jaar is in werking getreden een nieuw reglement op het examen ter toelating tot de Evangeliebediening in de Ned. Herv. kerk, gearresteerd door de algemeene Synode, bij besluit van den 30sten Aug. 1854. Vele van de daarin voorkomende bepalingen zijn nog al afwijkende van hetgeen bij het tot nu toe vigerende reglement was vastgesteld. Het zal velen niet ondienstig zijn, dat wij deze hier mededeelen. Zoo bevat art. 9 de volgende vereischten ter toelating tot het examen:

a. bewijs, dat men den graad van kandidaat in de godgeleerdheid aan eene der Nederlandsche hogescholen heeft bekomen;
b. bewijs, dat men drie jaren bij eene der, door de Nederlandsche Hervormde kerk erkende openbare Inrigtingen van hooger onderwijs, waarvan ten minste twee jaren aan eene der hogescholen, gestudeerd heeft in de godgeleerdheid, na het bekomen van den daartoe voorbereidenden graad;
c. bewijs, dat men de lessen der hoogleeraren heeft bijgewoond over de uitlegging van het Oude en Nieuwe Testament, gedurende drie jaren; — die over de kerkelijke geschiedenis, de bijbelsche en de leerstellige godgeleerdheid, de Christelijke zedekunde en de praktische godgeleerdheid, inzonderheid de predikkunde, gedurende twee jaren; — en daarenboven de lessen over de theologische encyclopaedie en methodologie, de uitlegkunde en de oordeelkunde des Bijbels, de geschiedenis der Bijbelboeken en de natuurlijke godgeleerdheid.

Van het vlijtig waarnemen der lessen, van het getrouw responderen en van gemaakte vorderingen zal bij dit bewijs moeten blijken. Dispensatie van deze bepaling wordt door het kerkbestuur verleend aan hen, die kunnen bewijzen, dat deze of gene der vereischte collegiën, gedurende hun verblijf aan de hogeschool, niet gehouden zijn.

De bewijzen sub litt. a, b en c worden niet gevorderd van de theologiae doctores.

d. bewijs van twee malen onder voorzitting van een' der bovenvermelde hoogleeraren gepredikt te hebben;

e. bewijs van goed zedelijk gedrag, door de godgeleerde faculteit afgegeven;

f. eene, door de hoogleeraren onderteekende opgave van de gedeelten der Heilige Schrift, welke bij de, door hem bijgewoonde lessen over de uitlegging des Bijbels zijn behandeld;

g. eene kerkelijke attestatie, mede inhoudende, dat de examinandus meer dan twee jaren lid is van de Hervormde Kerk.

De bewijzen, sub litt. a—f vermeld, worden door hen, die buitenlands hunne studiën voltrokken hebben, van aldaar wettig erkende hogescholen ingeleverd.

Art. 10. Nederlanders, zoowel als anderen, die buitenlands tot de Evangeliebediening bij de Hervormden zijn toegelaten, moeten, in plaats van de bewijzen, in het voorgaande artikel litt. a, b en c vermeld, vóór haare admisie tot het examen overleggen:

1) voldoende getuigschrijven van de godgeleerde faculteit der hogescholen, waar zij hebben gestudeerd, omtrent hun zedelijk gedrag.
2) bewijs, dat zij zich aan die hogescholen in de, art. 9, sub litt. c, genoemde vakken met vrucht hebben geoefend.

Voor zoo verre zij dit bewijs niet kunnen overleggen, zullen zij in de bedoelde vakken, buiten die in art. 20 zijn opgegeven, een examen hebben af te leggen.

3) eene kerkelijke attestatie, als in art. 9, sub litt. g, is gevorderd.

Art. 19. Niet meer dan een tweetal wordt gelijktijdig geëxamineerd; aan dit examen worden vier volle uren besteed; tot het examen van één zijn drie uren voldoende.

Art. 20. Het examen zoo van doctoren als van kandidaten in de godgeleerdheid gaat over de volgende vakken:

a. de uitlegging des Bijbels.

Voor het Oude Testament twee hoofdstukken uit de historische en twee uit de overige boeken met vergelijking der LXX.

Voor het Nieuwe Testament twee hoofdstukken uit de historische en twee uit de overige boeken.

Bij deze uitlegging worden blijken gevorderd van genoegzame bekendheid met de geschiedenis der Bijbelboeken, waaruit de hoofdstukken zijn opgegeven, en van geoefendheid in de Bijbelsche oordeelkunde.

Voor dat gedeelte van het examen, in de Latijnsche taal te houden, is één en een half uur bestemd.

Indien de geëxamineerde bevonden wordt aan dit onderzoek niet te voldoen, wordt het examen niet voortgezet — en hij afgewezen;

b. de Bijbelsche geschiedenis en de geschiedenis der Kerk en van hare leerstellingen, bijzonder ook met betrekking tot ons vaderland;

c. de leerstellige godgeleerdheid.

Bij dit onderzoek zal vooral in aanmerking komen het bijbrengen van Evangelische bewijzen tot staving der waarheid, ook met betrekking tot de kenmerkende en onderscheidende leerstellingen der Nederlandsche Hervormde Kerk.

d. de Christelijke zedekunde;

e. de praktische godgeleerdheid, bijzonder de predikkunde.

De examinandus zal door overlegging van een schriftelijk opstel en door mondelinge voordragt van zijne geschiktheid voor de predikdienst doen blijken.

Vooraf wordt de duur van het onderzoek in elk der vakken van litt. b—e onderling tusschen de examinatoren bepaald.

Art. 22. Wanneer de geëxamineerde bevonden wordt aan de vereischten bij het examen niet te voldoen, wordt hij afgewezen.

Geene toelating tot de Evangelie-bediening heeft plaats, dan nadat zich ten minste twee derden der stemhebbende leden daarvoor verklaard hebben.

Art. 26. Een geëxamineerde, naar de uitspraak der vergadering, op voldoende wijze aan de vereischten bij het examen beantwoord hebbende, heeft bij plegtigen eede te verklaren: „dat hij ter verkrijging van eenige standplaats geene overeenkomst heeft aangegaan of giften gegeven, of immer zal aangaan of geven, en dat „het hem niet bekend is, dat zij door iemand van zijnenwege of „te zijnen behoeve aangegaan of gegeven zullen worden, en dat hij „ook nimmer eene standplaats zal zoeken of aannemen, welke hij „kan vermoeden, dat door eenige bedingen, beloften of welke „middelen ook van voorafgegaane overeenkomst, aan hem wordt „opgedragen.”

Art. 27. De geëxamineerden hebben daarenboven de navolgende plegtige verklaring af te leggen en met hunne onderteekening te bekrachtigen:

„Wij ondergeschrevenen, door het provinciaal kerkbestuur van „..... (of door de commissie tot de zaken der Waalsche kerken) „tot de openbare Evangeliebediening in de Nederlandsche Hervormde „Kerk toegelaten, verklaren bij deze opletting, dat wij naar het „grondbeginsel der Christelijke Kerk in 't algemeen en der Hervormde in 't bijzonder, Gods heilig Woord, in de schriften des „Ouden en Nieuwen Verbonds vervat, van ganser harte aannemen „en opletting geloven; dat wij des zins en willens zijn, den geest „en de hoofdzaken der leer, welke in de aangenomen formulieren „van éénigheid der Nederlandsche Hervormde Kerk begrepen is, „getrouwelijk te handhaven; dat wij mitsdien den gansen raad „Gods, inzonderheid zijne genade in Jezus Christus als den éénigen „grond der zaligheid, ernstig en van harte, naar de gaven ons „geschonken, aan de gemeente zullen verkondigen; dat wij op de „bevoering van godsdienstige kennis, van christelijk geloof en „leven, ons met allen ijver zullen toelagen en orde en eendragt „voortaan en aankweeken; en dat wij alzoo, onder opzien tot de „hulp die van boven is, de belangen van Gods Koninkrijk en in 't „bijzonder die van de Nederlandsche Hervormde Kerk zorgvuldig „zullen behartigen, en, naar vermogen, aan de bevoering daar- „van medewerken; verbindende wij ons bij deze onze handteekening tot al het voorschrevene en om, zoo wij bevonden worden „tegen eenig gedeelte van deze verklaring en belofte gehandeld te „hebben, deswege ons te zullen onderwerpen aan de uitspraken „der bevoegde kerkelijke vergaderingen.”

Overgangs-artikel.

De bewijzen, in art. 9, sub litt. c, voorgeschreven, voor zooverre zij niet vereischt zijn in het vorige reglement op het examen, zullen het eerst gevorderd kunnen worden tot het kerkelijk examen in Augustus 1856.

De Reuzenvogel.

In de *Groninger Courant* van October of November 11. werd melding gemaakt van de ontdekking der beenderen van een reusachtigen vogel op Madagascar, zoo wij meenen. De zaak is niet nieuw. In 1843 en 47 werden de beenderen van een zeer grooten vogel in Nieuw Zeeland ontdekt en naar Londen gezonden. Na onderzoek gaf de hoogleeraar OWEN hem den naam van *Diornis*, en rangschikte hem onder de Moa's. Hij moet eene lengte van tien voeten gehad hebben, en sedert eene eeuw zijn uitgestorven. In het slijb aan de oevers van rivieren zijn eijerschalen gevonden, voor welke als eijerdop een gewone mans hoed zoude moeten gebruikt worden. Men zie de *Revue Britann.* van 1848, bl. 748. Men is dus op weg, om den prototype van den Mammoth der vogelen, van welken de Arabische nachtverteelingen gewagen, op het spoor te komen.

APTERIX.

STATISTIEKE MEDEDEELINGEN OVER HET AFGELOOPEN JAAR.

Geboorte en sterfte

In de gemeente *Ten Boer* zijn geboren 53 manl., 62 vrouwl., te zamen 115; aldaar gevestigd 97 manl., 70 vrouwl., te zamen 167; gestorven 34 manl., 32 vrouwl., te zamen 66; de gemeente verlaten 86 manl., 59 vr., te zamen 145. De wettig gedomiciileerde bevolking op ultimo December 1854 bedroeg 1867 manl. en 1810 vrouwl., te zamen 3677 zielen. Er zijn 2 tweelinggeboorten, 2 onechte en 7 kinderen als levenloos aangegeven. Onder de overledenen bevinden zich: ongehuwden, 20 manl. en 11 vrouwl., gehuwden 9 manl. en 13 vrouwl., weduwn. 5 en weduwen 8. Er zijn 34 huwelijken voltrokken, waarvan 25 tusschen jongmans en jonge dochters, 3 tusschen jongmans en weduwen, 3 tusschen weduwnaars en jonge dochters en 3 tusschen weduwnaars en weduwen.

In de gemeente *Loppersum* zijn geboren 46 manl. en 40 vrouwl., tot. 86; hebben zich gevestigd 51 manl. en 48 vrouwl., te zamen 99; zijn overleden 22 manl. en 22 vrouwl., tot. 44; hebben de gemeente verlaten 37 manl. en 32 vrouwl., tot. 69. De wettig gedomiciileerde bevolking op den 31sten December 1854 bestond uit 1227 manl. en 1228 vrouwl., te zamen 2455. Levenloos aangegeven 7; tweeling-geboorten 3; overl. 15 manl. en 8 vrouwl. ongehuwden, 7 manl. en 8 vrouwl. gehuwden en 6 weduwen. Huwelijken tusschen jongmans en jongedochters 20, jongmans en weduwen 2 en weduwnaars en jongedochters 2, te zamen 24.

In de gemeente *Uithuizermeeden* zijn geboren 78 m. en 53 v.; overleden 49 m. en 38 v., behalve 3 van elders ingekomen en hier overleden. Levenloos 3 m. en 4 v., gehuwd 28 paren. De godsdienstige bevolking op den 31sten December 1854 bedroeg: Herv. 2801, Roomschez. 104, Luth. 4, Manno-nieten 118, Chr. Afgesch. 509, geene godsdienst 7; totaal 3543. Naar N.-Amerika vertrokken 30 personen. — Te *Uithuizermeeden* waren 1528 m. en 1522 v., totaal 3050. — *Oosternieland* 129 m. en 123 v., totaal 252. — *Oldenzijl* 140 m. en 123 v., totaal 263; zoodat de feitelijke bevolking bedroeg 3565, wettige 3543.

In de gemeente *Winschoten* zijn geboren 69 manl. en 77 vrouwl., totaal 146, waaronder 7 onecht; overleden 52 manl. en 57 vrouwl., totaal 109, waaronder 8 als levenloos aangegeven. De wettig gedomiciileerde bevolking op den 1sten Jan. 1855 bedroeg 4384. Er hebben 48 huwelijken plaats gehad; echtscheidingen geene.

Te *Rotterdam* zijn geboren 1842 zonen en 1720 dochters, te zamen 3562; overleden 3154, terwijl bovendien 186 als levenloos geboren zijn aangegeven; gehuwd 805 paren; 7 echtscheidingen hebben plaats gehad.

Te *Haarlem* zijn geboren 478 zonen, 461 dochters, te zamen 939 kinderen, waaronder 8 paren tweelingen; overleden 358 pers. van het mannsl., 360 van het vrouwl. geslacht, te zamen 713; gehuwd 189 paren; ingeschreven 3 echtscheidingen.

Te *Utrecht* zijn geboren 1680 kinderen, als jongens 860 en meisjes 800, waaronder zijn 22 paar tweelingen; overleden 1746, waarvan 862 van het mannsl. en 884 van het vrouwl. geslacht, hieronder begrepen 88 doodgeborenen. Het getal der huwelijken was 402; echtscheidingen 2.

In de gemeente *Arnhem* zijn geboren 369 van het ml. en 347 van het vr. geslacht; gehuwd 186; overleden 553.

Te *Leeuwarden* zijn geboren 724 kinderen; overleden 607 personen; doodgeboren 24; gehuwd 190 paren, en ingeschreven 3 huwelijken elders voltrokken; echtscheidingen geene.

Zeevaart.

In het afgeloopen jaar zijn voor de eerste maal zeebrieven uitgereikt aan 220 schepen, metende 27,318 lasten. Hiervan waren 199 schepen binnenlands en 21 buitenlands gebouwd. In 1853 beliep het aantal 183 schepen, metende 21,713 lasten. Hiervan waren 171 schepen binnenlands en 12 buitenlands gebouwd.

Schipbreuken.

Volgens de opgaven van het bureau *Veritas*, is er sedert de jaren 1836 en 1838 met opzigt tot de schipbreuken, enz., geen nadeeliger jaar geweest dan 1854. Van de 30,000 aangegeven schepen zijn in 1852 verongelukt: 1850 (6 pCt.), in 1853: 1610 (5 pCt.), en in 1854: 2,120 (7 pCt.). In laatste-gehoemd jaar zijn 253 schepen met man en muis vergaan, zonder iets meer van zich te doen hooren; daaronder vindt men 17 Nederlandsche. De aanzeelingen hebben zich sedert eenige jaren zeer vermenigvuldigd, in weerwil der genomen voorzorgen; dit vloeit minder voort uit het telkens klimmend aantal schepen, dan wel uit de snelheid der vaart, ontstaan uit de verbeteringen in den aanbouw der bodems. Het getal der aanzeelingen bedraagt 588 in 1853 en 702 in 1854. Van de aangezeilde schepen in 1854 zijn 81 verongelukt. Wat het cijfer der verbrande schepen aangaat, dit heeft in het afgeloopen jaar dat van 1853 nog overtroffen en bedraagt 75; deze ongevallen zijn meestal door steenkoolontvlamingen veroorzaakt. In 1853 zijn verongelukt 38 stoombooten, in 1854 niet minder dan 95, waarvan 12 Fransche, 38 Engelsche, 31 Amerikaansche en 14 van verschillende natien.

Geregeltelijke Statistiek.

Wij ontvangen zoo even, zegt het *Weekblad van het Regt*,

het officieel verslag betreffende de „geregeltelijke statistiek des koninkrijks, loopende over 1853”, en zullen uit dezen gewigtigen arbeid, zoo spoedig mogelijk, de belangrijkste uitkomsten mededeelen. Bepalen wij ons thans te vermelden, dat de vermindering van het getal eischers in cassatie, die zich in strafzaken gedurende 1852 vertoonde, in 1853 niet wordt waargenomen; dat in tegendeel de aangebrachte eischen in cassatie die des vorigen jaars met 56 overtroffen; dat ter zake van misdaad voor de provinciale geregtshoven teregt stonden 1250 beschuldigten, tegen welke waren opgemaakt 928 acten van beschuldiging; hetgeen voor zaken en beschuldigten eene vermeerdering bij vergelijking met 1852 oplevert; dat van de 1250 beschuldigten waren 981 van het mannsl. en 269 van het vrouwl. geslacht; dat schuldig werden bevonden en veroordeeld 923 personen; dat ook bij de arrondissements-regtbanken het getal wanbedrijven en beklagden, letwelk bij deze in 1853 in eersten aanleg in behandeling kwam, bedroeg 12,482 zaken en 15,503 beklagden, zijnde voor beiden omstreeks 2000 meer dan in 1852; welke vermeerdering blijkbaar is in de wanbedrijven tegen de algemeene zaak; daarentegen is het getal wanbedrijven tegen de personen verminderd met 378 zaken en 527 beklagden.

Aan de statistieke tabellen betreffende het politie-wezen in dit rijk, over den jare 1853, door den minister van justitie onlangs aan alle ambtenaren van politie en justitie medegedeeld, ontleenen wij eenige der meest belangrijke opgaven:

Het getal der aangekomen vreemdelingen bedroeg 41321; het getal landverhuizers uit Rotterdam vertrokken is 21925, totaal 63246.

Er zijn 18876 paspoorten naar elders geveerd van doortrekkende vreemdelingen, en er zijn 5778 reis- en verblijfpassen afgegeven.

Het getal vreemdelingen, teruggewezen of over de grenzen gebragt is als volgt: naar de zijde van Duitschland 1367, naar de zijde van België 507, naar de zeezijde 38, totaal 1907.

Buitendien zijn nog over de grenzen van het rijk gebragt 1047 vreemdelingen alhier verblijf houdende, welke geene middelen van bestaan meer hadden.

De staten, aanwijzende het getal en den aard der aanrandingen van personen en eigendommen, bevatten de volgende opgaven:

a. Aanrandingen, waarvan de daders aan de justitie zijn overgeleverd: aanranding van personen door middel van manslag 31; verwonding en mishandeling 2164; laster en belediging 1863; aanranding op den openbaren weg 57; vergrijp tegen de zeden 84. Totaal 3699.

De waarde van het ontvreemde bedroeg f 116,254.40. Hieronder is begrepen de te 's Gravenhage ontvreemde som van f 80,900, onmiddellijk aan de regthebbenden terugbezorgd.

b. Aanrandingen, waarvan de daders zijn onbekend of voortvlugtig: manslag 5; verwonding en mishandeling 84; laster en belediging 35; aanranding op den openbaren weg 24; vergrijp tegen de zeden 13. Totaal 161.

De waarde van het ontvreemde bedroeg f 63,081.44.

De verhouding van de aanrandingen tot de bevolking was als volgt: van personen, in 1851, 1 op 795 zielen; in 1852, 1 op 713 zielen; in 1853, 1 op 823 zielen. — Van eigendommen, in 1851, 1 op 812 zielen; in 1852, 1 op 587 zielen; in 1853, 1 op 559 zielen.

Met genoegen verneemt men uit deze opgaven, dat het getal der aangehouden en wegens dronkenschap, aanzienlijk minder is dan in vorige jaren.

De wet op de uitzetting van vreemdelingen schijnt goede vruchten te dragen.

Friesche veestapel.

Volgens gedane telling is gebleken, dat de Friesche veestapel thans bestaat uit 197,856 stuks (oud en jong), hebbende gemiddeld per stuk eene waarde van f 67.15, en dus gezamenlijk van f 13,253,060.00. In het vorige jaar was het getal 195,634 met eene waarde van f 59,434 per stuk, en dus gezamenlijk f 11,253,509.25. — Hieruit blijkt dat de veestapel in deze provincie, niettegenstaande den grooten uitvoer naar Engeland en het woen der longziekte, ook nog al dit jaar even als in vroegere jaren vrij wat is toegenomen.

Boter- en Kaashandel te Leeuwarden en Sneek.

Aanvoer te Leeuwarden 47,133 $\frac{1}{2}$, 11,792 $\frac{1}{2}$ en 4567 $\frac{1}{2}$ vat boter, wegende met een gemiddeld overwigt van 2 Ned. ponden per $\frac{1}{2}$ vat, 2,177 664 Ned. ponden, en 287,572 Ned. ponden kaas; zijnde 43,654 Ned. ponden boter meer en 22,824 Ned. ponden kaas minder dan in 1853. De hoogste prijs van de boter is geweest f 47 $\frac{1}{2}$ f 50, den 17den Februarij (in 1853 f 48), en de laagste f 35, den 9den Junij (in 1853 f 38). De hoogste prijs van de kaas is geweest f 30, den 14den Julij en 1sten December (in 1853 f 36), en de laagste f 26, den 2den Junij (in 1853 f 17).

Te Sneek 49,775 $\frac{1}{2}$ en 5341 $\frac{1}{2}$ vat boter, makende met een gemiddeld overwigt van 2 Ned. ponden per $\frac{1}{2}$ vat, 2,202,711 Ned. ponden en 740,494 Ned. ponden kaas; zijnde 23,381 Ned. ponden boter meer en 51,768 Ned. ponden kaas minder dan in 1853. De hoogste prijs van de boter is geweest f 48.50 $\frac{1}{2}$ f 49, den 14den Februarij (in 1853 f 47), en de laagste f 35.50 $\frac{1}{2}$ f 36, den 6den en 13den Junij (in 1853 f 32). De hoogste prijs van de kaas is geweest f 32, den 14den November (in 1853 f 38), en de laagste f 25.50, den 2den Mei (in 1853 f 20).

Handel te Londen.

De handel met Zuidvruchten in Londen is van veel belang. Van de Bahama-eilanden en uit West-Indiën komen alleen jaarlijks te Londen aan meer dan 200,000 stuks ananassen. Eerst voor 12 jaren werd begonnen die vruchten in te voeren. In Londen gebruikt men jaarlijks meer dan 60 miljoen oranje-appels en 16 miljoen citroenen. In het vorige jaar kwamen op de Londensche markt 1,328,190 $\frac{1}{2}$ Spaansche en Portugeesche druiven, 1,255,000 stuks kokosnoten, enz. Alleen met het aanvoeren van vruchten voor Londen worden 240 klipperschepen gebezigd.

Sterfte te Londen.

Gedurende het jaar 1854 zijn te Londen overleden 73,697 personen, 't welk eene verhouding oplevert van 29 van elke duizend zielen, terwijl de verhouding in gewone tijden niet meer dan 25 van de 1000 bedraagt. — Van de jaren 1849 tot en met 1853 is een vijfde gedeelte van de sterfgevallen door de cholera te wege gebragt. De bevolking is zoo aanzienlijk, dat op sommige plaatsen in Londen 200 tot 400 menschen op de oppervlakte van eenen vierkantten akker (*acre*) wonen. Op eene plaats is zelfs dit aantal tot 432 geklommen. Het is gebleken dat de digt bevolkte plaatsen niet meer door de Cholera zijn geteisterd dan de minder bevolkte.

Kerknieuws.

NOORDBROEK, 7 Jan. Onze gemeente had heden het voorregt, de bestaande vacature weder vervuld te zien, doordien onze nieuwe leeraar, ds. S. Coolhaas van der Woude, van Nieuw Beerta herwaarts gekomen, in zijn heilig dienstwerk onder ons bevestigd werd. De bevestigingsrede werd door zijn' behuwbredner, ds. A. ten Oever, pred. te Bellingwolde, gehouden, die naar aanleiding van Luk. 2: 10b, over den *Evangeliedienaar als eenen verkondiger van groote blijdschap* sprak, en ons den waren aard en de hooge waarde dier blijdschap deed kennen; terwijl de plegtigheid der bevestiging zelf, onmiddellijk daarna, door ds. U. P. Goudschoot, pred. te Scheemda, als consulent onzer gemeente verrigt werd. Des namiddags aanvaarde de bevestigde leeraar zijne dienst onder ons met eene leerrede over Fil. 2: 5, naar aanleiding van welken tekst hij ons even gepast als hartelijk en rondborstig bij den omvang, de voorwerpen, het doel, de werkzaamheden en beginselen van zijne taak als *Evangeliedienaar* bepaalde. Groot was de schare, door wie de plegtigheid van dezen dag met zigtbare belangstelling werd bijgewoond, terwijl behalve onderscheidene naburige broeders, met blijdschap onder dezelve ook de vroegere leeraar onzer gemeente, ds. A. J. Hamerster, werd opgemerkt, ter bijwoning van dezelve uit Dokkum overgekomen.

BURUM, 5 Januarij. Heden is met algemeene stemmen tot herder en leeraar der gemeente Burum en Maaheksijl benoemd de heer *Offerhaus*, kandidaat te Leermens. Van de 1400 stemmen waren 709 uitgebragt.

De heer H. Nieboer, proponent van de Chr. Afgesch. gemeente bij het prov. kerkbestuur te Groningen, heeft van de zes op hem uitgebragte beroepen, dat van Garrelswier aangenomen.

Te Groningen bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

1. *Journal of Management Studies*, 1990, 27, 1, 1-14.

bij H. KREKEL; te Streunwijk bij E. TIMMERMANS
 te Wierden bij S. SAVENIJER; te Wierden bij G. WAS-
 MAN, en in de bekende Dépôts in de andere Steden.
 Te Groningen bij de Erven C. M. VAN HOLMUS HOUTEMA